

СТАТУТ
Универзитета за пословне студије
Бања Лука

СТАТУТ

УНИВЕРЗИТЕТА ЗА ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ
БАЊА ЛУКА

БАЊА ЛУКА
јули 2022. године

САДРЖАЈ:

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ.....	4
II - ДЈЕЛАТНОСТ, НАЗИВ И СЈЕДИШТЕ УНИВЕРЗИТЕТА.....	7
III - ЗАСТУПАЊЕ УНИВЕРЗИТЕТА.....	9
IV- ОБРАЗОВНА ДЈЕЛАТНОСТ УНИВЕРЗИТЕТА.....	10
1. Студије које обавља Универзитет.....	10
2. Наставни план и програм /студијски програм/.....	13
3. Трајање студија.....	16
4. Упис на студије.....	18
5. Оцјењивање студената.....	22
6. Правила основних студија.....	29
7. Учење на даљину.....	31
8. Завршни рад.....	32
9. Други и трећи циклус студија.....	34
10. Основни услови за други циклус студија.....	35
12. Научна дјелатност Универзитета.....	39
V - ОРГАНИ УНИВЕРЗИТЕТА.....	40
1. Сенат.....	41
2. Управни одбор.....	42
2.1. Надлежност управног одбора.....	43
3. Ректор, проректори и генерални секретар.....	44
3.1. Ректор.....	44
4. Директор.....	47
5. Директор - менаџер.....	47
6. Финансијски директор.....	48
VI - ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ УНИВЕРЗИТЕТА И ОРГАНИ ЈЕДИНИЦА.....	48
1. Организационе јединице.....	48
2. Права и обавезе организационих јединица у правном промету.....	49
3. Факултети и академије.....	50
4. Организација високошколске установе.....	51
4.1. Вијеће.....	51
4.2. Декан.....	52
VII - АКАДЕМСКО ОСОБЉЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ (наставници, научни радници и сарадници).....	54
1. Академска звања.....	54
2. Услови за избор академског особља.....	55
3. Период на који се бира академско особље на Универзитету.....	57
4. Одговорни наставници и сарадници.....	58
5. Професор емеритус.....	58
6. Наставници страних језика и вјештина.....	59
7. Научни и стручни сарадници.....	59
8. Поступак за избор наставника и сарадника.....	59
9. Радни однос академског особља.....	60
VIII - НЕАКАДЕМСКО ОСОБЉЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ.....	61
IX - ЗАШТИТА ПРАВА СТУДЕНАТА И ОДГОВОРНОСТ СТУДЕНАТА.....	62
X - ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНИХ ВИСОКОШКОЛСКИХ ИСПРАВА.....	63
XI- ЕВИДЕНЦИЈЕ И ЈАВНЕ ИСПРАВЕ.....	65
XII - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	67

На основу члана 46. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске”, број: 67/20), у поступку усклађивања општих аката Универзитета за пословне студије са законом, Сенат Универзитета за пословне студије Бањалука, на сједници одржаној дана 16.12. 2022 године, д о н о с и:

СТАТУТ УНИВЕРЗИТЕТА ЗА ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ БАЊА ЛУКА

І - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

- (1) Овим Статутом ближе се уређују: аутономија, права и обавезе Универзитета за пословне студије (у даљем тексту: Универзитет) према оснивачу и овлашћења у правном промету; назив, сједиште и дјелатност Универзитета; заступање и представљање Универзитета; основи организације; органи и начин рада; управљање и руковођење Универзитетом; права и обавезе факултета и Научно-истраживачки институт Универзитета за пословне студије Бања Лука. (у даљем тексту: чланице Универзитета) у правном промету; обављање наставно-научног, научно-истраживачког, стручног или умјетничког рада; поступак избора у академска звања; начин остваривања права и обавеза особља и студената; организовање особља и студената; права студената са инвалидитетом; обезбјеђење квалитета студијских програма, наставе и услова студирања; јавност рада; евиденције и јавне исправе; признавање страних високошколских квалификација за потребе наставка школовања и еквиваленција раније стечених звања; финансирање Универзитета, као и друга питања од значаја за рад Универзитета.
- (2) Граматички изрази употребљени у овом Статуту за означавање мушког или женског рода подразумијевају оба рода.

Члан 2.

- (1) Универзитет је високошколска установа која:
 - 1) Обједињује образовни и научно-истраживачки, стручни, односно умјетнички рад те пројекте од значаја за друштвену заједницу као три компоненте јединственог процеса високог образовања.
 - 2) Реализује најмање десет различитих академских студијских програма из најмање четири области образовања.
 - 3) Изводи академске студије сва три циклуса.
- (2) Универзитет за пословне студије у Бањалуци (у даљем тексту: Универзитет) је образовно-научна установа која, у оквиру своје матичне дјелатности, самостално и/или у сарадњи са партнерима обавља основне академске студије у три циклуса:
 - 1) Први циклус који води до академског звања завршеног додипломског студија (*The degree Bachelor*) или еквивалента, стеченог након најмање три

или највише четири године студија након стицања свједочанства о завршеној средњој школи, који се вреднује са најмање 180, односно до 240 бодова, Европски кредитни трансферни систем (*European Credit Transfer Sistem*), (у даљем тексту: ЕЦТС).

2) Други циклус који води до академског звања мастера или еквивалента, стеченог након завршеног додипломског студија и траје једну или двије године, а вреднује се са најмање 60 односно најмање 120 ЕЦТС бодова, и то на начин да у збиру са првим циклусом студија представља 300 ЕЦТС бодова.

3) Трећи циклус води до академског звања доктора наука или еквивалента и траје три године, а који се вреднује са 180 ЕЦТС бодова.

(3) Један семестар студија носи 30 ЕЦТС бодова у сваком циклусу.

(4) Универзитет може обављати и друге послове, који су у функцији његових регистрованих дјелатности, у складу са Законом и Статутом.

(5) На Универзитету ће се поштовати људска права према било којим лицима по основу расе, вјероисповијести, националног или етничког поријекла, животне доби (након пунољетства), пола, сексуалне оријентације, брачног или родитељског статуса, инвалидности или било којег физичког хендикепа, цивилног статуса и држављанства, извора прихода те материјалног статуса, а посебно права на упис на Универзитет, права на продужетак студија, права на образовање, услова студирања и оцјењивања постигнућа студента, приступа слободним ресурсима Универзитета, третмана и ангажовања на Универзитету односно могућности запослења на Универзитету.

(6) Факултети и Институт у саставу Универзитета су:

- 1) Факултет за пословне и финансијске студије Бања Лука;
- 2) Факултет за примјењену економију Бања Лука;
- 3) Факултет за екологију Бања Лука;
- 4) Факултет за информационе технологије и дизајн Бања Лука;
- 5) Факултет за туризам и хотелијерство Бања Лука;
- 6) Факултет за новинарство и комунологију Бања Лука;
- 7) Факултет правних наука Бања Лука;
- 8) Научно-истраживачки институт Универзитета за пословне студије Бања Лука.

(7) Називи и врста студијских програма, укључујући кратке програме студија, који се изводе на Универзитету, утврђују се статутима факултета.

Члан 3.

(1) Универзитет је аутономан у обављању своје дјелатности.

(2) Универзитет има аутономију у наставном, научно-истраживачком и умјетничком раду у оквиру добијене дозволе за рад.

(3) Универзитет, у складу са законом, има право на:

- 1) Слободу истраживања, умјетничког стваралаштва и преношења знања;
- 2) Избор својих академских, управних и руководећих тијела;
- 3) Уређивање својих структура и активности сопственим правилима у

- складу са законом;
- 4) Запошљавање наставног и другог особља у складу са прописима којима се уређује област рада и Законом о високом образовању;
 - 5) Развијање, усвајање и реализација студијских програма, научно-истраживачких и умјетничких пројеката и утврђивање правила студирања;
 - 6) Додјелу звања наставном и другом особљу у складу са овлашћењима из закона;
 - 7) Самостално остваривање наставних, истраживачких и умјетничких сарадњи и дјелатности са другим високошколским установама и другим правним и физичким лицима у Републици Српској (у даљем тексту: Република), Босни и Херцеговини (у даљем тексту: БиХ) и иностранству;
 - 8) Избор органа у складу са овим Статутом и другим актима;
 - 9) Финансијску аутономију у складу са законом;
 - 10) Управљање имовином у складу са законом;
 - 11) Управљање интелектуалним својином у процесима преноса знања.

Члан 4.

- (1) Простор Универзитета је неповредив.
- (2) Полицијски службеници могу ући у просторије Универзитета без дозволе надлежног органа Универзитета, на основу налога суда.
- (3) Изузетно од става 2. овог члана, полицијски службеници могу ући у просторије Универзитета без дозволе надлежног органа Универзитета и без налога суда ако је то неопходно ради лишавања слободе учиниоца кривичног дјела или ради спасавања људи и имовине.

Члан 5.

- (1) „Оснивач Универзитета је Проф. др Радован Клинцов са мјестом пребивалишта у улици Ранка Шипке бр. 85. Бања Лука ЈМБГ: 18079561000008.“
- (2) Универзитет је правно лице.
- (3) Универзитет је високошколска установа у приватном власништву, који своју дјелатност обавља на основу рјешења о акредитацији Агенције за високо образовање Републике Српске број 01/1.3.40-2-6-3/18.
- (4) Универзитет је уписан као високошколска установа у судском регистру Основног суда у Бањалуци, под бројем: 5-69/00 од 24.03.2006. године.
- (5) Високошколска установа је извршила организовање и усклађивање аката са Законом о измјенама и допунама Закона о високом образовању и са Законом о систему јавних служби у Основном суду дана 16.05.2008. године. Рјешење број: 071-0-Reg-07-001691.

(6) Организационе јединице Универзитета за пословне студије су:

- 1) Факултет за пословне и финансијске студије Бања Лука;
- 2) Факултет за примјењену економију Бања Лука;
- 3) Факултет за екологију Бања Лука;
- 4) Факултет за информационе технологије и дизајн Бања Лука;
- 5) Факултет за туризам и хотелијерство Бања Лука;
- 6) Факултет за новинарство и комунологију Бања Лука;
- 7) Факултет правних наука Бања Лука;
- 8) Научно-истаживачки институт Универзитета за пословне студије Бања Лука.

II - ДЈЕЛАТНОСТ, НАЗИВ И СЈЕДИШТЕ УНИВЕРЗИТЕТА

Члан 6.

- (1) Универзитет је самостална образовна установа, која дјелује на принципима партнерства и приватног власништва.
- (2) Универзитет дјелује у кооперацији са домаћим и иностраним партнерима на основу закључених споразума и уговора, чиме се остварује интернационални и европски карактер високошколске установе.
- (3) Пуни назив високошколске установе је: Универзитет за пословне студије, Бањалука.
- (4) Скраћени назив високошколске установе је: УПС, Бања Лука.
- (5) Сједиште Универзитета је у улици Јована Дучића 23а, Бања Лука.

Члан 7.

- (1) Универзитет има грб. Грб је округлог облика у којем је око логотипа и заштитног знака исписано: „Универзитет за пословне студије, Бања Лука“.
- (2) Универзитет има логотип. Логотип је округлог облика и са једне стране има лик дипломца у свечаној одори који у десној руци држи диплому, а са друге стране двије алке спојене тако да чине слово С латинично.
- (3) „Универзитет има два заштитна знака (амблема) и то:
 - 1) Лик дипломца у свечаној одори који у десној руци држи диплому пружену на десном рамену, испод које је исписана латинична скраћеница назива Универзитета (УПС).
 - 2) Двије алке које су спојене на начин да заједно исписују латинично слово С.
- (4) Универзитет има суви печат.

Члан 8.

- (1) Универзитет има 8 (словима: осам) печата и штамбил и то: - Печат овалног облика у мокрој изведби и два печата округлог облика у мокрој изведби те печат округлог облика у сувој изведби - сви пречника 40 мм, два округла печата 30 мм у мокрој изведби и три округла печата пречника 20 мм у мокрој изведби.
- (2) За печате пречника 40 мм, текст печата је исписан у круговима око заштитног знака Универзитета и почев од спољашњег круга гласи „Универзитет за

пословне студије“ - текст исписан у горњој секцији круга те текст „University of Business Study“. У дну печата испод заштитног знака Универзитета уписано је сједиште - Бања Лука. За печат пречника 30 мм, текст печата је исписан у концентричним круговима око заштитног знака Универзитета и почев од спољашњег круга гласи: „Универзитет за пословне студије“. У дну печата испод заштитног знака Универзитета уписано је сједиште - Бања Лука.

(3) За печат пречника 20 мм, текст печата је исписан у концентричним круговима око заштитног знака Универзитета и почев од спољашњег круга гласи: „Универзитет за пословне студије“ - текст исписан у горњој секцији круга те текст „University of Business Study“.

(4) Текст печата је исписан на српском, хрватском и бошњачком језику и исписан је латиничним писмом.

(5) Печати се зависно од облика и величине користе како слиједи:

- 1) Печат пречника 40 мм у мокрој изведби (округли и овални) се употребљавају за овјеру јавних исправа и других аката којима се одлучује и службено обраћа са другим правним и физичким лицима.
- 2) Печат пречника 30 мм се употребљавају за овјеру јавних исправа и других аката којима се одлучује и службено обраћа са другим правним и физичким лицима.
- 3) Печат пречника 20 мм употребљава се за упис и овјеру семестра, књижица, легитимација, положених испита и сл.
- 4) Печат у сувој изведби пречника 40 мм се употребљава за овјеру свједочанстава (диплома) и других трајних исправа.

(6) Ради пријема и разврставања поште Универзитет има штампил.

(7) Начин употребе печата који се користе у студентској служби, служби другог и трећег циклуса и протоколу одређује ректор.

(8) Начин употребе и логотип печата који се користе у рачуноводству, односно у финансијској служби одређује директор.

(9) Организационе јединице Универзитета могу имати властите печате и штампиле. Вођење, облик, садржај и начин употребе печата и штампиле појединих организационих јединица регулише се Одлуком о образовању организационе јединице у складу са Законом о печатима и Статутом.

Члан 9.

(1) Дјелатност Универзитета је:

- 1) 85.42 Високо образовање;
- 2) 85.59 Остало образовање, д.н;
- 3) 58.11 Издавање књига;
- 4) 58.14 Издавање часописа и периодичних публикација;
- 5) 59.20 Дјелатност снимања звучних записа и издавање музичких записа;
- 6) 58.19 Остала издавачка дјелатност;
- 7) 18.13 Услуге припреме за штампу и објављивање;
- 8) 18.20 Умножавање (репродукција) снимљених записа;
- 9) 56.10 Дјелатност ресторана и услуга доставе хране;

- 10) 56.29 Остале дјелатности припреме и послуживања (доставе) хране;
- 11) 72.19 Остало истраживање и експериментални развој у природним, техничким и технолошким наукама;
- 12) 49.41 Друмски превоз робе (за властите потребе);
- 13) 72.20 Истраживање и експериментални развој у друштвеним и хуманистичким наукама;
- 14) 69.20 Рачуноводствене, књиговодствене и ревизорске дјелатности; дјелатности савјетовања која се односе на порез (осим ревизорских послова);
- 15) 73.20 Истраживање тржишта и испитивање јавног мњења;
- 16) 70.21 Односи са јавношћу и дјелатности саопштавања;
- 17) 85.60 Помоћне услужне дјелатности у образовању.

(2) Универзитет може обављати и друге дјелатности које су у функцији обављања основне дјелатности, као што су:

- 1) Штампање стручне литературе и образаца за своје потребе;
- 2) Издавање интерних периодичних публикација стручног карактера;
- 3) Умножавање материјала фотокопирањем;
- 4) Репродукција звучних, видео записа и компјутерских медија везаних за ауторизована предавања и вјежбе, односно друге видове обуке;
- 5) Пружање услуга студенског ресторана и чајне кухиње;
- 6) Пружање библиотекарских и документарних услуга у интерној библиотеци и архиви Универзитета;
- 7) Друге пратеће дјелатности, које су у функцији обављања основне дјелатности.

(3) Универзитет своју дјелатност обавља у сједишту Универзитета у Бањалуци и ван сједишта у организационим јединицама и одјељењима за које је добила одобрење Министарства просвјете и културе Републике Српске (у даљем тексту: Министарство).

Члан 10.

(1) О промјени и допуни дјелатности одлучује оснивач и Сенат. Измјене дјелатности уписују се у одговарајући регистар.

(2) Универзитет у правном промету са трећим лицима може да закључује уговоре и врши правне радње у оквиру регистроване дјелатности и у вези са том дјелатношћу, у складу са Законом.

III - ЗАСТУПАЊЕ УНИВЕРЗИТЕТА

Члан 11.

(1) Универзитет заступају и представљају: ректор, директор и финансијски директор. Директор има овлашћења утврђена Статутом. Ректор представља и заступа Универзитет, без ограничења а у складу са Законом и другим позитивно правним прописима.

- (2) Ректор може пуномоћјем пренијети поједина овлашћења за заступање на друга лица.
- (3) Ректор одговара и руководи пословањем Универзитета у складу са Статутом.
- (4) Стручним радом у академском домену Универзитета руководи ректор у складу са Законом о високом образовању и Статутом.
- (5) У одсуству Ректора замењује га један од проректора.

Члан 12.

- (1) У правном промету са трећим лицима, Универзитет иступа у своје име и за свој рачун организационих јединица.
- (2) Оснивач има право да слободно трансформише и реинвестира добит коју оствари на Универзитету у складу са Законом и другим општим актима који регулишу ову материју.
- (3) Обрачун и исплата добити, врши се по завршетку пословне године, а може се вршити и квартално у виду аконтација.
- (4) За преузете обавезе Универзитет одговара цјелокупном својом имовином.
- (5) Оснивач одговара за пословање Универзитета.
- (6) Универзитет обавља пословање преко јединственог жиро-рачуна. Пословање Универзитета се пратити аналитички, а по потреби и на посебним трансакционим подрачунима отвореним за организационе јединице, што се регулише Одлуком о образовању организационе јединице у складу са овим Статутом.
- (7) Овлаштена лица, за трансакционе подрачуне отворене за организационе јединице, располажу самостално средствима са рачуна до нивоа дефинисаног у благајничком максимуму.

IV- ОБРАЗОВНА ДЈЕЛАТНОСТ УНИВЕРЗИТЕТА

1. Студије које обавља Универзитет

Члан 13.

- (1) Универзитет обавља:
 - 1) Први циклус студија у трогодишњем и четворогодишњем трајању;
 - 2) Други циклус студија у једногодишњем или двогодишњем трајању;
 - 3) Трећи циклус студија у трогодишњем трајању.
- (2) Универзитет може изводити академске и струковне студије у складу са Законом.
- (3) Један семестар студија носи 30 ЕЦТС бодова у сваком циклусу.
- (4) „Први циклус високог образовања траје најмање три, а највише четири године и вреднује се са најмање 180, односно 240 ЕЦТС бодова, у складу са Европским системом преноса бодова (*European Credit Transfer System*, у даљем тексту: ЕЦТС)“.
- (5) „Студије другог циклуса високог образовања организују се након првог циклуса студија, трају једну или двије године, а вреднује се са 60 бодова и то на начин да у збиру са првим циклусом износе 300 ЕЦТС бодова.“

(6) „Студије трећег циклуса високог образовања организују се након другог циклуса академских студија, трају три године и вреднују се са 180 ЕЦТС бодова.“

(7) „Завршетком првог, другог или трећег циклуса студија високог образовања лице стиче право на одређену академску титулу, односно стручно или научно звање у одређеној области. Звања која стичу лица из става 1. овог члана уређује се Правилником о листи струковних, академских и научних звања, „Службени ласник РС“, број: 117/14, 83/15 и 120/18.

Члан 14.

(1) Завршетком степена првог циклуса стиче се право на одређену академску титулу, односно стручно звање у одређеној области.

(2) Завршетком степена другог циклуса стиче се академска титула и звање мастера или еквивалента за одређену област.

(3) Завршетком степена трећег циклуса стиче се академска титула и научно звање доктор наука за одређену област.

(4) У међународном промету, у дипломи на енглеском језику коју је стекао студент из става 1. овог члана, је носилац дипломе првог универзитетског степена (*bachelor*), назив који је стекао студент из става 2. овог члана је носилац дипломе другог универзитетског степена (мастер), а назив који је студент стекао из става 3. овог члана је носилац дипломе трећег универзитетског степена (*Ph.D*), односно одговарајући назив на језику на који се диплома преводи.

(5) Листа звања из одговарајућих области и скраћенице стручних академских и научних назива, утврђују се Правилником о коришћењу академских титула, стицању стручних и научних звања, које доноси надлежни орган.

(6) Универзитет је матичан у научним областима, научним подручјима и научним гранама у којима су матичне организационе јединице за остваривање образовних и других дјелатности које се налазе у његовом саставу.

Члан 15.

(1) Универзитет организује редовне и ванредне студије.

(2) Декани организационих јединица предлажу Сенату који од активних редовних студијских програма се изводе ванредно и за исте предлажу упис у текућој академској години.

(3) Студијски програми из претходног става допуњују се на начин извођења студија који је ванредан и по сљедећем распореду:

1) Ванредни студиј се, у правилу, не разликује по начину извођења наставе, вредновању испита (преношење ЕЦТС бодова те исходима учења) од редовног студирања, с тим што се термини одржавања предавања, вјежби и других активности прилагођавају студентима који су уписани на овај облик студија.

2) Сви облици наставног рада за ванредне студенте изводе се ван редовног радног времена студената (поподневним часовима, суботом, дани одмора и др).

3) Чланице Универзитета могу организовати ванредни студиј за

- лиценциране студијске програме првог и другог циклуса.
- 4) Одлуку о организовању ванредног студија првог и другог циклуса доноси Сенат Универзитета на основу приједлога наставно-научних вијећа факултета.
 - 5) За ванредне студенте испити (завршне провјере) се организују у испитним роковима прописаним овим Статутом и распоредом који се објављује на почетку сваког семестра.
 - 6) Факултет у оквиру Академског календара утврђује семестрални распоред извођења свих облика наставног процеса о чему се студенти обавјештавају прије почетка семестра.
 - 7) Наставно-научно вијеће факултета предлаже Сенату број студената који се уписују у прву годину ванредних студија и висину школарине ванредног студија.
 - 8) Право уписа на ванредни студиј имају лица која испуњавају критеријуме за упис утврђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и статутима факултета.
 - 9) Током студија студент има право на једну промјену статуса (из редовног у ванредни и обрнуто).
 - 10) Редовни студент се може преписати на ванредни студиј у складу са Законом, Статутом и општим актом који регулише предметну материју.
 - 11) Ванредни студент може стећи статус редовног студента под сљедећим условима: а) да је студент положио све предмете предвиђене наставним планом и програмом до краја текуће академске године; б) да током студија није обновио ни једну академску годину.
 - 12) Избор кандидата за упис на ванредни студиј врши се на основу јавног конкурса који објављује Универзитет. Кандидати полажу квалификациони испит према критеријумима који су дефинисани за редовне студенте.
 - 13) Наставно-научни процес изводи се по семестрима и студијским годинама, а према захтјевима из студијског програма.
 - 14) Ванредни студент може на завршном испиту стећи 0-100 бодова.
 - 15) Наставно-научно вијеће факултета утврђује обим непосредног рада са ванредним студентима који не може бити мањи од 30% утврђених часова по семестру за све облике наставног рада (предавања, вјежбе, теренски рад, консултације и др).
 - 16) О присуству студената свим утврђеним облицима наставног рада води се одговарајућа евиденција.
 - 17) Факултет у оквиру Академског календара утврђује семестрални распоред извођења свих облика наставног процеса о чему се студенти обавјештавају прије почетка семестра.
- (4) За ванредне студенте, факултети воде прописану документацију (матична књига, досије, индекс и др.) са знаком о ванредном студију.
- (5) Начин стицања бодова и полагања испита, како на редовном, тако и на ванредном студију ближе је регулисан Правилником о оцјењивању и стицању ЕЦТС бодова.

(6) Динамика студирања: Начин предавања, односно консултације за све предмете који се изводе у текућој академској години одређени су посебном одлуком Сената за сваку академску годину.

Члан 16.

- (1) Начин извођења студија је образовање у сједишту и ван сједишта.
- (2) Универзитет самостално у оквиру споразума са другим универзитетима и академијама из земље и иностранства, пружа кадровске, техничке и организационе услуге за основне, мастер и докторске студије.

Члан 17.

- (1) Наставници и сарадници у високошколској установи могу изводити предавања, вјежбе и друге облике наставе на једном од језика конститутивних народа БиХ по властитом избору.
- (2) Студенти могу полагати испите на једном од језика конститутивних народа по властитом избору.
- (3) У јединицама основаним са иностраним партнерима, настава се изводи на једном од свјетских језика (енглески, њемачки, руски, француски), односно на језику земље у којој се настава изводи.
- (4) Академска година у правилу почиње 01. октобра и траје годину дана, а састоји се од наставе, испитних рокова и распуста, што се прецизније уређује општим актом високошколске установе.
- (5) Наставни процес у једној академској години организује се у два семестра, од којих сваки траје по правилу 15 седмица.

2. Наставни план и програм /студијски програм/

Члан 18.

- (1) Наставним планом утврђују се:
 - 1) Трајање студија;
 - 2) Наставни предмети и њихов распоред по годинама и семестрима;
 - 3) Број сати за разне облике наставе.
- (2) Наставни план се објављује прије почетка наставе за наредну академску годину на начин да буде доступан јавности.

Члан 19.

Наставни предмети на студијима организованим на Универзитету су једносеместрални.

Члан 20.

- (1) Студијским програмом првог и другог циклуса студија утврђују се:
- 1) Назив и циљеви студијског програма;
 - 2) Област образовања којој припада студијски програм;
 - 3) Врста и ниво студија;
 - 4) Обим студија;
 - 5) Исход учења на нивоу студијског програма;
 - 6) Струковно, односно академско звање које се стиче завршетком студијског програма;
 - 7) Услови за упис на студијски програм за студенте из Републике и БиХ, односно иностранства;
 - 8) Листа обавезних, изборних и факултативних предмета са оквирним садржајем;
 - 9) Обавезна и помоћна литература за студиј;
 - 10) Начин извођења студија и полагања испита за све облике стицања високог образовања;
 - 11) Мјеста извођења наставе;
 - 12) Потребно вријеме за извођење појединих облика студија;
 - 13) Предвиђени број часова за поједине предмете и њихов распоред по годинама;
 - 14) Бодовна вриједност завршног рада исказана у складу са ЕЦТС бодовима;
 - 15) Услови уписа студената у сљедећи семестар, односно сљедећу годину студија те предуслови за упис појединих предмета и групе предмета;
 - 16) Начин избора предмета из других студијских програма;
 - 17) Могућност извођења наставе на страним језицима;
 - 18) Услови за прелазак са других студијских програма;
 - 19) Силабуси наставних предмета;
 - 20) Остала питања од значаја за извођење студијског програма.
- (2) Поједини облици наставе могу се организовати учењем на даљину, али се испити морају одржавати у сједишту Универзитета за пословне студије, Бања Лука наведеном у дозволи за рад.
- (3) Измјене студијског програма или промјена облика или начина извођења наставе врши се по поступку утврђеном за његово доношење.
- (4) Измјене одобреног студијског програма врше се на начин прописан Законом и овим Статутом.
- (5) Измјене и допуне студијског програма за који је високошколска установа добила дозволу за рад, а које врши ради његовог усклађивања са организацијом рада и достигнућима науке и умјетности у складу са прописаним стандардима за акредитацију студијских програма, не сматрају се новим студијским програмом.
- (6) Измјене и допуне студијског програма из става 5. не могу укључивати измјену области образовања којој припада студијски програм, назива студијског програма, нити звања која се стичу њиховим завршетком.
- (7) О измјени, односно допуни студијског програма високошколска установа обавјештава Министарство у року од 60 дана од дана доношења одлуке о измјени, односно допуни студијског програма.

Члан 21.

- (1) Студијским програмом трећег циклуса студија утврђују се:
- 1) Назив и циљеви студијског програма;
 - 2) Научна и умјетничка област којој припада студијски програм;
 - 3) Научно и умјетничко звање које се стиче завршетком студијског програма;
 - 4) Услови за упис на студијски програм за студенте из Републике и БиХ, односно иностранства;
 - 5) Листа и обавезних и изборних предмета са оквирним садржајем;
 - 6) Литература;
 - 7) Начин извођења студија и полагања испита;
 - 8) Потребно вријеме за извођење студија;
 - 9) Предвиђени број часова за поједине предмете и њихов распоред по годинама;
 - 10) Бодовна вриједност сваког предмета исказана у складу са ЕЦТС бодова;
 - 11) Бодовна вриједност објављених научних радова, презентације научних резултата, дисертације и умјетничких радова исказане у ЕЦТС бодовима;
 - 12) Услови уписа студената у следећи семестар, односно следећу годину студија те предуслови за упис појединих предмета и групе предмета;
 - 13) Начин избора предмета из других студијских програма;
 - 14) Могућност извођења наставе на страним језицима;
 - 15) Услови за прелазак са других студијских програма;
 - 16) Силабуси наставних предмета;
 - 17) Остала питања од значаја за извођење студијског програма.

Члан 22.

- (1) Наставни програм за поједине предмете доноси Сенат, на приједлог Научно-наставног вијећа Организационе јединице.
- (2) О наставном програму појединих предмета/модула прибавља се мишљење односне катедре прије стављања на дневни ред Сенат.

Члан 23.

- (1) Према обавезности предмети су:
- 1) Обавезни предмети пружају садржаје који су неопходни за способност студирања, чије знање се мора потврдити на испитима;
 - 2) Изборни предмети омогућавају усмјеравање студија, односно стицање допунске квалификације;
 - 3) Факултативни програми су намијењени студентима који намјеравају да стекну допунску квалификацију, односно као припрема за наставак студија на другим високошколским установама.

3. Трајање студија

Члан 24.

- (1) Школска година траје од 1. октобра текуће године до 30. септембра наредне године.
- (2) Школска година се дијели на два семестра, у којима настава траје 15 седмица.
- (3) Сенат Универзитета доноси одлуку о организацији наставе на свим циклусима најкасније седам дана прије почетка академске године и одређује датум почетка наставе.
- (4) Ближи услови и начини остваривања учења на даљину прописују се стандардима за почетну акредитацију у складу са Статутом Универзитета и општим актима високошколске установе.

Члан 25.

- (1) Радно оптерећење представља укупно вријеме потребно за обављање свих студијских активности потребних да би се постигли планирани образовни исходи што укључује све аспекте који су од утицаја на временску функцију при постизању тих педагошких исхода, тј. трајање свих предметних облика који су примијењени у настави, трајање различитих типова наставних активности и активности везаних за учење и индивидуални рад, начин презентације и испоруке резултата образовних активности те утрошак времена за све врсте процјене резултата.
- (2) Универзитет ће радно оптерећење студената и обрачун одговарајућих ЕЦТС бодова појединих предметних јединица вршити на основу Правилника о оцјењивању и стицању ЕЦТС бодова.

Члан 26.

- (1) Кредит-бодови су нумеричке вриједности лоциране за поједини предмет, модул, односно појединачну педагошку активност студента који се засебно вреднују и представљају квантитативно изражену норму рада потребног да би се успјешно завршио наведени предмет, односно обавила тражена активност студента. Кредит-бодови одражавају квантитативну количину рада потребну за успјешно завршавање сваког појединачног предмета, едукативног модула, односно педагошке активности у односу на укупни квантитативно изражени рад потребан да би се комплетирао пуна година академских студија. Процјена уложеног рада обухвата мјерење учешћа студента на предавањима, практичном раду, семинарима, вјежбама, пројектима, индивидуалном учењу, истраживању извора, радионицама и симулацијама те вријеме потребно за евалуацију и друге облике оцјењивања активности студента.
- (2) Укупан број кредит-бодова алоцираних за поједини предмет, едукативни модул или појединачну педагошку активност зависи од врсте и карактера предмета, степена апстракције предмета и укупног радног оптерећења предвиђеног наставним програмом, а неопходног да би се успјешно завршио наведени програм и процјенила успјешност студента у савладавању тог програма.
- (3) Број кредита појединачно по наставном предмету се креће од 4 до 8 ЕЦТС.
- (4) Укупан број кредита по семестру износи 30 ЕЦТС.

- (5) Кредит-бодови се по правилу изражавају цјелобројним вриједностима.
- (6) Програм студија као цјелина у односу на академске и професионалне профиле који се постижу тим програмом представља почетну основу за алоцирање ЕЦТС бодова појединачним предметима/модулима.
- (7) Број алоцираних ЕЦТС бодова за појединачну предметну јединицу (наставни предмет, модул, семинар, итд.) утврђује се пропорцијом у којој је однос између радног оптерећења предметне јединице (*workload*) према укупном фонду сати рада школске године (који износи 1.840), једнак односу ЕЦТС бодова алоцираних за ту предметну јединицу према укупном прописаном годишњем фонду ЕЦТС бодова (који износи 60).
- (8) Додјелени ЕЦТС-кредит бодови са методологијом и параметрима метрике за поједини предмет, модул, односно појединачну педагошку активност представљају саставни дио наставног плана и програма и усвајају се у оквиру наставног плана и програма.
- (9) Систем ЕЦТС кредит-бодова у оквиру наставног плана и програма Универзитета представља истовремено и систем трансфера кредит-бодова у оквиру европског система мобилности студената и транспарентности високошколског образовања, као и систем акумулације кредит-бодова у оквиру метрике студијских програма и вертикалне проходности студената на студију.
- (10) Методологија примјене и висина додијелених кредита је усклађена са препорукама ЕЦТС – *European Credit Transfer sistem*. Радно оптерећење за поједину предметну јединицу (*workload*) у складу чланом 23. став 3. утврђује се према методологији разрађеној у студији „*Tuning Educational Structures in Europe*“ - *Socrates Programe-Universitu of Groningen* - 20003 - која укључује упоредну процјену базирану на евалуацији радног оптерећења од стране предметног наставника, али и процјену и евалуацију радног оптерећења од стране студената.

Члан 27.

- (1) Први циклус студија на Универзитету траје шест семестара, укупно 180 ЕЦТС бодова и осам семестара, укупно 240 ЕЦТС бодова.
- (2) Лицу које заврши основне академске студије у трајању од три или четири године, односно оствари минимум од 180 ЕЦТС бодова или 240 ЕЦТС бодова стиче звање утврђено Студијским програмом организационих јединица Универзитета.
- (3) Лицу које савлада програм цјеложивотног образовања или стручног образовања и усавршавања који се организују на Универзитету издаје се одговарајућа јавна исправа - увјерење/свједочанство или сертификат о завршеном програму.
- (4) Универзитет у складу са Законом о високом образовању организује двосеместралне студије другог циклуса.
- (5) Двосеместралне студије другог циклуса се организују за студенте који имају завршен први циклус високог образовања и минимално акумулираних 240 ЕЦТС бодова.
- (6) Лицу које заврши студије другог циклуса и акумулира минимум 300 ЕЦТС бодова те изради и одбрани завршни/мастер рад у складу са Статутом и Правилником о студију другог и трећег циклуса високог образовања издаје се диплома Универзитета и то лице стиче академско звање „мастера“ или еквивалента у складу са Законом у одговарајућој научној области.

(7) Студије II и III циклуса за које ће Универзитет пружати организациону, кадровску и техничку подршку организују се према заједничком програму са установом са којом је потписан споразум о сарадњи.

(8) Универзитет ће, у складу са Законом, организовати трећи циклус студија из научних дисциплина за које је матичан у оквиру студијских програма за које постоји дозвола за рад.

(9) Трећи циклус студија организује се према плану и студијском програму сходно Статуту и укључују одговарајуће научно-истраживачке активности уз услове предвиђене Законом и Правилником о организовању и извођењу наставе на другом и трећем циклусу студија.

(10) Трећи циклус студија траје 6 (словима: шест) семестара и претпоставља акумулацију од минимално 180 ЕЦТС бодова уз претходно остварен обим студија од 300 ЕЦТС бодова и на првом и другом циклусу студија.

(11) Лице које испуни обавезе везане за дужину трајања студија III циклуса и акумулирање потребног броја ЕЦТС бодова, које изради докторску дисертацију према предвиђеној процедури и одбрани докторску дисертацију према поступку који је прописан Статутом, издаје се докторска диплома и то лице стиче научни степен „доктора наука“ из одговарајуће научне области.

Члан 28.

Вријеме и начин остваривања планираних облика наставе и других активности те полагања испита и евалуације знања студената у току семестара и у току школске године у цјелини утврђује се годишњим распоредом рада који се дефинише за сваку студијску групу засебно.

Члан 29.

(1) Универзитет спроводи поступак самовредновања и оцјењивања квалитета својих студијских програма, општих услова рада, наставе и рада наставног особља.

(2) Самовредновање се спроводи на начин и по поступку прописаном Правилником о осигурању квалитета на Универзитету.

4. Упис на студије

Члан 30.

(1) Приступ високом образовању имају сва лица која су завршила четворогодишњу средњу школу у Републици Српској и Босни и Херцеговини, као и ученици који су завршили средњу школу у иностранству.

(2) Лице које је школу завршило у иностранству надлежни орган спроводи поступак признавања јавне исправе о стеченом нивоу образовања.

(3) Изузетно од става 3. члана 8. за лице које је завршило средњу школу у Републици Србији, не спроводи се поступак признавања исправе о стеченом нивоу образовања. Приступ високом образовању не може бити ограничен директно или индиректно на основу: пола, расе, сексуалне оријентације, физичког недостатка, брачног стања, боје

коже, језика, вјероисповијести, политичког или другог мишљења, националног, етничког или социјалног поријекла, везе са неком националном заједницом, имовине, статуса стеченог рођењем, броја година или неког другог статуса.

(4) Упис кандидата на студије првод, другог и трећег циклуса врши се на основу јавног конкурса.

(5) Високошколска установа обавља класификацију и избор кандидата на основу сљедећих општих критеријума:

- 1) Врста и ниво претходног образовања;
- 2) Успјеха у претходном образовању;
- 3) Резултате постигнуте на пријемном испиту;
- 4) Резултате постигнуте на испиту за провјеру склоности и способности;
- 5) Друге резултате значајне за упис кандидата.

(6) Кандидат за упис на студије првог циклуса полаже пријемни испит или испит за провјеру склоности и способности.

(7) Редослијед кандидата за упис на студије првог циклуса утврђује се на основу критеријума из става 1. овог члана, на начин и по поступку предвиђеним општим актом високошколске установе и конкурсом.

(8) На студије другог и трећег циклуса кандидат се уписује под условима, на начин и по поступку који су предвиђени посебним Правилником и конкурсом, у складу са Законом.

Члан 31.

(1) Студенти који у току године прелази са другог универзитета или друге високошколске установе, могу се уписати у одговарајућу годину студија на Универзитету под условом да је на универзитету, односно високошколској установи са које се преписује, положио најмање један испит.

(2) Уз захтјев за прелаз, студент је дужан да приложи сљедећа документа:

- 1) Увјерење о положеним испитима - препис оцјена са високошколске установе са које се исписује;
- 2) Наставни план и програм високошколске установе са које се исписује.

(3) Одлуку о упису/препис студента из претходног става доноси ректор или проректор за наставу на основу мишљења Комисије за признавање испита, коју именује ректор.

(4) Комисија за признавање испита из претходног става ће признати положене испите из предмета који одговарају предметима из наставног плана и програма овог Универзитета и који одговарају бар 50% програмима предмета са универзитета односно високошколске установе са које се студент преписује.

(5) Ближе услове признавања испита, као и сам поступак признавања регулисаће се Правилником о признавању испита.

Члан 32.

(1) Студенти који се преписују из прве и друге године виших школа, колеџа или факултета могу се преписати на Универзитет под сљедећим условима:

- 1) Препис у прву годину са минимално положеним једним испитом;

- 2) Препис у другу годину са минимално освојених 36 ЕЦТС бодова према студијском програму Универзитета.

(2) У трећу годину студија, на студијске програме одређене области Универзитета, могу се уписати/преписати кандидати који су завршили четири и више семестра на другим високошколским установама са којих се преписују, односно завршили више школе уз минимално признатих 88 ЕЦТС бодова.

(3) У четврту годину студија, на студијске програме одређене области Универзитета, могу се уписати/преписати кандидати који су завршили шест и више семестра на другим високошколским установама са којих се преписују, односно завршили високе школе уз минимално признатих 150 ЕЦТС бодова.

(4) Лица из претходних ставова дужна су да положи разлику испита, према наставном плану и програму Универзитета, до стицања 120 ЕЦТС бодова за наставак образовања у трећој години, односно 180 ЕЦТС бодова за наставак образовања у четвртој години.

(5) Студенти других високошколских установа се уписују/преписују у одговарајућу годину студија на основу одлуке ректора или проректора за наставу Универзитета, по претходно прибављеном мишљењу Комисије за признавање испита, именовану од стране ректора.

(6) Ближи услови из претходних ставова се уређују Правилником о условима уписа и преписа са других високошколских установа на овај Универзитет.

(7) Комисија за признавање испита утврђује разлику, односно број диференцијалних испита за кандидате који се преписују, након упоређивања студијских програма високошколских установа са студијским програмом Универзитета.

(8) Ректор именује Комисију за признавање испита.

(9) Приједлог Комисије за одговарајућу групу предмета одређене године студија са једне високошколске установе, важе за све наредне случајеве.

(10) Остала питања везана за рад Комисије из става 1. уређују се посебним Правилником.

Члан 33.

Приједлог плана уписа студената I циклуса студија, Универзитет за пословне студије, Бања Лука доставља Министарству најкасније до 31. јануара за наредну академску годину.

Члан 34.

(1) Уколико су испити који се преносе положени на високошколској установи која је матична из научних области које се изучавају на Универзитету, тада студент на Универзитету може да упише наредну годину студија у односу на годину студија која му је призната на тој високошколској установи.

(2) За уписану годину студија по основу преласка са друге високошколске установе, или по основу продужетка школовања, студент плаћа пуну накнаду школарине.

(3) Студент је дужан да у даљем школовању на Универзитету положи сву разлику испита, односно диференцијалне испите и да стекне број кредит-бодова предвиђен за упис у наредне године студија у складу са одредбама Статута и наставног плана и програма Универзитета.

Члан 35.

- (1) Универзитет расписује заједнички конкурс за упис студената у прву годину студија на све организационе јединице у његовом саставу за одговарајућу школску годину, на основу одлуке Сената Универзитета и уз претходно прибављено мишљење оснивача или лица које именује оснивач Универзитета.
- (2) Конкурсом се утврђује број кандидата за упис на поједине студијске групе према расположивим капацитетима Универзитета.

Члан 36.

- (1) За упис на прву годину студија првог циклуса, кандидати полажу квалификациони испит.
- (2) Квалификациони испит обухвата знања из опште културе и програмских садржаја средњег образовања. Квалификациони испит се полаже у писменој форми и то у виду писменог рада које одобрава Сенат Универзитета.
- (3) Квалификациони испит и утврђивање ранг - листе кандидата обавља Комисија коју именује ректор Универзитета.

Члан 37.

- (1) Уколико Законом или другим актом Министарства није другачије одређено, редослијед кандидата за упис на прву годину студија првог циклуса утврђује се на основу збира бодова остварених по основу:
 - 1) Бодовања општег успјеха у средњој школи, тако што се просјечна оцјена из свих предмета средње школе израчунава на двије децимале и помножи се са бројем 10. Максималан број бодова остварен по овом основу је највише 50.
 - 2) Успјеха на квалификационом испиту. Максималан број бодова по овом основу је највише 50.
- (2) Кандидат може остварити највише 100 бодова по оба основа.

Члан 38.

Упис на студије, које Универзитет организује по основу споразума са другим универзитетима и академијама из земље и иностранства, врши се у складу са прописима која су дефинисана тим споразумима и у складу са законским прописима који важе у Републици Српској и БиХ.

Члан 39.

- (1) Студент може да уплати школарину и/или друге услуге Универзитета у ратама у складу са правилима о висини накнаде за студирање и цијени услуга које се наплаћују на Универзитету.

(2) Уколико студент обавезе по основу школарине уплаћује у ратама тада је дужан да изнесе уплаћује према динамици предвиђеној у правилима о висини накнаде за студирање и цијени услуга које се наплаћују на Универзитету. Измирење обавезе уплате прве рате је услов уписа школске године. Измирење обавеза уплате друге рате је услов за овјеру првог семестра и продужетак студија у другом семестру. Измирење обавезе уплате треће рате је услов за овјеру и за завршетак текуће школске године.

(3) Студент не може да упише наредну школску годину уколико није измирио све финансијске обавезе према Универзитету из претходних година студија.

5. Оцјењивање студената

Члан 40.

(1) Успјешност студената у савлађивању појединог предмета континуирано се прати током наставе, на начин утврђен наставним планом и програмом, односно студијским програмом у складу са Статутом.

(2) При утврђивању коначне оцјене из појединих предмета, односно активности студента која се оцјењује, наставник је дужан да вреднује резултате укупног рада студента током обраде односног предмета, тј. не само знања и вјештине које је студент стекао и научио током обраде тог предмета (што се утврђује на испиту), већ и резултате постигнуте у свим облицима едукативног и педагошког рада, који су планирани и изведени за односни предмет укључујући и процјену активности и интеракције студента на предавањима, вјежбама, колоквијумима, семинарима, радионицама, округлим столовима те другим облицима наставе (предиспитне обавезе).

(3) Општа структура оцјене, обзиром на критериј вредновања постигнућа студената на испитима и предиспитним обавезама из претходног става, је уређена Правилником о оцјењивању и стицању ЕЦСТ бодова.

Члан 41.

(1) Студент стиче право да полаже испит из наставног предмета када изврши све предиспитне обавезе утврђене наставним програмом, овјери семестар и испуни друге услове прописане овим Статутом и наставним планом и програмом.

(2) Полагање свих испита на Универзитету је јавно и транспарентно. Испити се могу полагати само у службеним просторијама Универзитета, односно у објектима наведеним у дозволи за рад.

(3) Метријске карактеристике писмених тестова (поузданост, валидност, објективност), кредибилитет усмених испита те методологија процјене различитих извора оцјене студента, предмет су периодичне евалуације независног тијела у складу са Правилником о осигурању квалитета на Универзитету.

Члан 42.

- (1) Испити се полажу у сједишту организационих јединица у саставу Универзитета.
- (2) Полагање испита изван сједишта може се организовати у складу са наставним планом и програмом ако је ријеч о испиту из наставног предмета чији карактер то захтијева.
- (3) Полагање испита изван сједишта Организационих јединица, може се одобрити и студенту са тјелесним хендикепом.

Члан 43.

- (1) Испит је јединствен. Провјера знања студената у току школске године врши се на начин утврђен програмом наставног предмета. Предметни наставник је обавезан да у току обраде наставних садржаја студентима прецизира испитна питања којих по свим основама не може бити више од 120, односно да студенте упозна са специфичним захтјевима и методологијом који ће бити примјењени приликом испитивања. Садржај испита мора бити у складу са наставним планом и програмом те са садржајем предавања и вјежби које су организоване у току студија.
- (2) Испити се полажу усмено, писмено, или усмено и писмено, односно практично. Уколико је то предвиђено Наставним програмом, због специфичности предмета, провјера знања се може организовати у више парцијалних испита током обраде односног предмета. У том случају коначна оцјена студента се формира на основу резултата свих парцијалних испита, као и оцјене предиспитних активности студента.
- (3) Испит из сваког наставног предмета полаже се пред предметним наставником, односно пред наставником и ментором. Оцјену студенту даје наставник, односно Испитна комисија.
- (4) Положен испит је доказ да је студент савладао предвиђени програм предмета и да је способан да усвојена знања користи у пракси. Положени испит је основа за акумулацију кредит-бодова предвиђених у наставном плану и програму за односни предмет и студијски програм.
- (5) Универзитет ће организовати полагање испита за студенте са инвалидитетом на начин прилагођен њиховим могућностима. Одлуку о специфичним захтјевима испита за сваког студента са инвалидитетом појединачно доноси ректор Универзитета.

Члан 44.

- (1) Уколико студент не положи испит из трећег пута има право да на сопствени захтјев испит полаже пред испитном комисијом која броји три члана, а коју именује ректор.
- (2) Студент сноси трошкове комисијског полагања испита према Правилима о висини накнаде за студирање и цијени услуга које се наплаћују на Универзитету.
- (3) Послије три неуспјела полагања истог испита студент тај испит може да полаже у одређеном року уз накнаду трошкова према Правилима о висини накнаде за студирање и цијени услуга које се наплаћују на Универзитету.

Члан 45.

- (1) Испитни рокови су јануарско-фебруарски, априлски, јунско-јулски, септембарски и октобарски.
- (2) Испитни рокови јануарско-фебруарски, јунско-јулски и септембарски садржи два испитна термина.
- (3) Априлски и октобарски испитни рокови садрже један испитни термин.
- (4) Изузетно од става 2. и 3. овог члана, Сенат може, на образложени приједлог Студентског парламента, одредити додатни испитни термин у оквиру испитних рокова из става 1. овог члана.
- (5) Студенти имају право полагасти испите у оба испитна термина из става 2. овог члана.
- (6) Између два испитна термина мора проћи најмање 10 дана.
- (7) Студент стиче услове за упис наредне године студија ако је у студијској години у коју је уписан остварио најмање 45 ЕЦТС бодова.
- (8) Подаци уписани у евиденцију из става 2. овог члана уписују се у студенску књижицу и матичну књигу након што студент упише годину студија за коју је вођена евиденција.
- (9) Статус редовног студента траје најдуже у двоструком броју академских година потребних за реализацију студијских програма.

Члан 46.

- (1) Све провјере знања студента су јавне. Студенти имају права да присуствују полагању испита уколико се полагање испита организује усмено и у складу са просторним могућностима Универзитета.
- (2) Предметни наставник, односно Комисија уписују оцјену студента постигнуту на испиту у пријаву за полагање испита, индекс и осталу документацију и потврђују оцјену својим потписима.
- (3) Оцјена се не може потврдити факсимилом потписа наставника.
- (4) Термини полагања испита се објављују на огласној плочи најраније 7 дана од дана предвиђеног за полагање испита.
- (5) Студентска служба може, по потреби, непосредно (лично) да обавијести студенте о заказаним роковима испита путем телефона, СМС поруке, интернета или коришћењем других телекомуникационих средства. Непосредно (лично) обавјештавање студената о заказаним роковима испита не искључује обавезу објављивања термина испита на огласној плочи.
- (6) Професор је дужан да испите заказује и одржава уз претходно обавјештавање и координацију са студентском службом и са проректором за наставу Универзитета.

Члан 47.

- (1) На Универзитету се води евиденција о полагању испита и обрађује документација о положеним испитима која је прописана законским и подзаконским актима, статутарним и другим актима Универзитета и организационих јединица.
- (2) Поред електронских и помоћних евиденција на Универзитету се о положеним испитима води и сљедећа документација: пријава за полагање испита, списак

студената који полажу испит у одређеном термину, студентска књижица - индекс и матична књига.

(3) Коначна оцјена студента се уписује у индекс, пријаву и записник о полагању. Оцјена „није положио“ Ф - (5) се не уписује у индекс.

(4) Евиденцију и документацију о положеним испитима воде овлашћени радници студентске службе. Руковање са документацијом и евиденцијама о положеним испитима је дозвољено само овлашћеним радницима студентске службе и ректору Универзитета.

(5) Руковање службеном евиденцијом и документацијом је дозвољено само у службеним просторијама Универзитета и у другим просторима наведеним у дозволи за рад.

Члан 48.

(1) Ненумерички начин оцјењивања на Универзитету је сљедећи:

Успјех студента на испиту изражава се квалитативно - „оцјеном“ и квантитативно бројем - „кредит-бодова“ (или кредита) ЕЦТС. Оцјена „није положио“ не уноси се у индекс. Алфабетска ознака оцјене, нумеричка оцјена и описна оцјена представљени су у сљедећој табели:

Словна оцјена (ЕЦТС стандард)	Нумеричка оцјена	Описна оцјена/дефиниција оцјене	Описна оцјена/дефиниција (енглески текст)
А	10	ИЗВАНРЕДАН - изврстан наступ са мањим грешкама	<i>OUTSTANDING - outstanding performance with only minor errors</i>
Б	9	ОДЛИЧАН - изнад уобичајеног стандарда, али са појединим грешкама	<i>EXCELLENT - outstanding performance with only minor errors</i>
Ц	8	ВРЛОДОБАР - генерално цјеловит рад са одређеним бројем упадљивих грешака	<i>VERY GOOD - above the average standard with some errors</i>
Д	7	ДОБАР - један одговор, али са значајним недостацима/манама	<i>SATISFACTORY - fair but with significant shortcomings</i>
Е	6	ЗАДОВОЉАВА - наступ студента задовољава минимум критерија	<i>SUFFICIENT - performance meets the minimum criteria</i>
Ф	5	НЕЗАДОВОЉАВА - захтјева се додатни рад	<i>FAIL - some more work required before the credit can be awarded</i>

(2) Правилником који усваја Сенат Универзитета о оцјењивању студената, ближе се регулише ненумерички начин оцјењивања.

(3) Студент који није постигао задовољавајући успјех на испиту и предиспитним обавезама добија оцјену „незадовољава“, која не представља основ за акумулацију ЕЦТС бодова.

Члан 49.

- (1) Студент има право да надлежном органу високошколске установе поднесе приговор на оцјену добијену на испиту, ако сматра да испит није обављен у складу са законом или Статутом.
- (2) Студент подноси приговор надлежном органу Универзитета у року од 2 дана од дана добијања оцјене.
- (3) Надлежни орган доноси Одлуку по приговору студента у року од 3 дана од дана пријема приговора.

Члан 50.

- (1) Студент који је незадовољан висином саопштене оцјене, може изразити своје неслагање са висином оцјене након завршетка испита или у року од 2 дана од добијања оцјене и тражити да се позитивна оцјена не уважи, односно поништи и да му се омогући полагање у истом испитном року.
- (2) Студент је обавезан да испит из предмета из кога му је поништена оцјена поново полаже до краја испитног рока и да сноси трошкове ванредног полагања.

Члан 51.

- (1) Студенти не могу полагати испите без индекса.
- (2) Испит је започео када се студенту саопште питања (задачи).
- (3) Ако студент не дође у заказано вријеме на почетак пријављеног писменог испита, а тај изостанак не оправда, сматра се да је одустао од испита.

Члан 52.

- (1) Писмени испит може трајати до три сата. Наставник је обавезан да објави резултате писменог испита у року до 7 дана од дана одржавања испита. Усмени дио испита се може одржати истога дана када је објављен резултат писменог дијела испита, односно до краја испитног рока.
- (2) Студенти који нису положили писмени дио испита имају право увида у свој рад непосредно послје објављивања испитних резултата. Истога дана студент може полагати највише два испита.

Члан 53.

- (1) За додатне активности студената које су израз препознатљивог уложеног рада и које су релевантне за студијски програм, односно за будући професионални и квалификациони профил студента додјељују се ЕЦТС бодови.
- (2) Додатне активности студената које организује Универзитет или су у оквиру дјелатности Универзитета, бодују се на основу одлуке ректора. ЕЦТС бодови за ове активности студената које су обављене ван Универзитета додјељују се на основу одлуке ректора Универзитета, на основу писменог захтјева студента.

- (3) Студент је дужан да одговарајућим јавним исправама и документима докаже ваљаност активности за коју тражи бодовање.
- (4) ЕЦТС бодови за додатне активности студената из става 1. овог члана се додјељују према сљедећој табели:

Ознака кредита	Врста активности	Број
I	Семинарски или приступни рад - израђен по наставном предмету у писменој форми на најмање 20 страница А4 формата.	3
II	Студентска пракса или практичан рад у трајању од најмање мјесец дана.	3
III	Студентска пракса или практичан рад у трајању од најмање два мјесеца.	4
IV	Студентска пракса или практичан рад у трајању од ријтеко три мјесеца.	5
V	Реферат на округлим столовима и трибинама.	3
VI	Кореферат на округлим столовима и трибинама.	2
VII	Верификовано учешће на екстерним семинарима, радионицама, конференцијама (више од 50% времена трајања семинара).	2
VIII	Учешће у раду на пројектима.	3
IX	Учешће у научно-истраживачким пројектима.	5
X	Цертификати и увјерења о положеним курсевима чија је тема и садржај уско везана за шире научно подручје студијске групе/специјализације, коју студира студент.	3
XI	Радови публиковани у релевантним медијима чија је тема и садржај уско везана за шире научно подручје студијске групе/специјализације, коју студира студент.	3
XII	Иновације и патенти који су званично признати односно сертифицирани.	4
XIII	Завршни рад - специјалистички рад.	10

- (5) Додатне активности за које се додјељују кредит-бодови са припадајућим ЕЦТС бодовима уписују се у одговарајућој секцији студентске књижице - индекса.
- (6) Бодови добијени по основу додатних активности студената не могу да супституишу ЕЦТС бодове из фонда обавезних предмета.
- (7) Број бодова којима се исказује завршни рад, односно завршни дио студијског програма улази у укупан број бодова потребних за завршетак студија.

Члан 54.

- (1) Испити у систему студирања на даљину (*Distance Learning*) које организује Универзитет врше се према посебној процедури предвиђеној за овај облик студирања.
- (2) Испити у систему студирања на даљину могу се полагати само у службеним просторијама Универзитета, односно у објектима наведеним у дозволи за рад.

(3) Специфичности у систему испита и оцјењивања које су имплициране методологијом учења на даљину огледају се у сљедећем:

- 1) Универзитет у систему *e-Learning*, подржаног са савременим ИСТ - информационо - комуникационим технологијама примјењује задатаке за самовредновање стеченог знања, задатке за коначно електронско евалуирање знања те различите студентске писане радове.
- 2) Све задатке и радове студенти шаљу професорима на оцјену помоћу система електронске поште или коришћењем околине за провјеру знања.
- 3) У организацији наставе планиране су и остале форме рада студента, као што су: израда студентских пројеката, семинарских радова, писање есеја, микро-истраживања (нпр. истраживање тржишта или извора, итд), обрада студија случаја те више (2 до 3) пролазних микро-тестова за сваки предмет. Резултати ових осталих форми рада чине дио коначне оцјене студента. Други дио оцјене чине резултати финалног испитног теста.
- 4) Студентски задаци/пројекти се евалуирају, прихватају и оцјењују, враћају на дораду са коментарима професора или прихватају и коментаришу, а студенти се обавјештавају о резултатима путем електронске поште. Рјешења студентских задатака постављају се у дискусионим форумима и дискусионим групама.
- 5) Испит се полаже у виду теста на рачунару на матичном универзитету, односно у регистрованим подручним центрима за подршку (*Support Centres*) који посједују одговарајућу техничку (компјутерску и телекомуникациону) инфраструктуру у којима је обезбјеђено присуство овлашћених и квалификованих особа, које врше надзор легитимности и легалности испита.
- 6) Универзитет у систему учења на даљину примјењује сљедеће моделе испитивања:
- 7) Електронски тест који се формира из скупа дефинисаних и дизајнираних питања (које дефинише и одржава искључиво професор изабран на односни предмет) и који задовољавају мјерне карактеристике валидности, релијабилности, сензитивности и објективности. Скуп тест питања/задатака се формира рачунарски (случајним избором из базе питања/задатака) тако да се уважава критериј задане дистрибуције квантитативног учешћа броја питања/задатака према релевантности појединих области/поглавља градива које се испитује. Тест питања се формирају на основу случајног „рандом“ избора, којег рачунар одређује у моменту давања инструкције за израду теста, што значи да се за сваког студента формира другачији сет питања. Рачунар уважава тежинске факторе сваког питања, тако да укупан тежински коефицијент за сваког студента варира у границама задане толеранције.

(4) Тест задаци су објективног типа, тако да се резултат задатка може рачунарски процесирати (задаци вишеструког избора, уношење егзактних бројчаних резултата, задаци вишеструког избора са спаривањем, тачно-нетачно, задаци егзактног сређивања - редослиједа и упоређивања).

(5) Рјешавање теста је временски ограничено/дефинисано.

(6) Оцјена теста се процесуира аутоматски на основу заданих квантитативних критерија.

(7) Комбиновани електронско-наративни тест који поред аутоматски процесираних елемената има и питања/задатке на које се одговара наративно (текстуално). Наративне дијелове теста евалуира и оцјењује професор.

(8) Као трећи извор оцјене студента процјењују се додатне активности студента анализом укупног времена проведеног у обради предмета као и анализом структуре тог времена (вријеме проведено у обради основног *HTML* модула, вријеме проведено на форумима, *chatu*, вријеме посвећено истраживању извора, вријеме на видео-конференцијама и *download* каталогизованих предавања), обзиром на то да се све активности студента евидентирају по дужини и врсти у одговарајућој *log* датотеци. Статистика пролазних тестова такође представља елемент процјене колатералних активности студента.

(9) Структура оцјене, одражава укупну активност студента на основу процјене сва три извора: резултата тестирања, оцјене осталих форми рада студента и оцјене додатних активности студента.

6. Правила основних студија

Члан 55.

(1) Остваривање права и обавеза студента у наставном процесу прати се у оквиру семестра. Предметни наставник потписом у индексу потврђује да је студент испунио све наставне обавезе у току семестра.

(2) Овлашћено лице Универзитета потписом и печатом Универзитета овјерава семестар, уколико је студент испунио све наставне обавезе предвиђене студијским програмом и обавезе по основу школарине, а у складу са Правилима о висини накнаде за студирање и цијени услуга које се наплаћују на Универзитету.

(3) Овјером семестра студент стиче право да настави извршавање наставних обавеза и у наредном семестру, односно да приступи полагању испита.

Члан 56.

(1) Студент слободно бира изборне предмете из студијског програма за којег се определио или из више студијских програма, уколико су међусобно компатибилни, уважавајући захтјев за интередисциплинарним карактером студија. Студент који не положи изборни предмет може поново уписати исти или се определијелити за други изборни предмет.

(2) Студијским програмом се условљава опредјеливање студената за одређени предмет претходно положеним испитима из једног или више предмета утврђених програмом.

(3) Студент је дужан да обавезним предметима студијског програма за којег се определио и изабраним предметима оствари најмање 60 ЕЦТС бодова.

Члан 57.

(1) Студент који уписује одговарајућу годину студија на основу дипломе о завршеном претходном степену школовања на другој високошколској установи која је матична из истих научних области у којима је матичан и Универзитет, дужан је да

положи све испите предвиђене у школској години коју уписује, а до краја школовања да положи и сву разлику испита и да стекне број ЕЦТС бодова предвиђен за завршетак школовања у складу са Статутом Универзитета.

(2) Студенти Универзитета који продужавају студиј након прекида и паузе или након измјене наставног плана и програма у студирању настављају студиј по наставном плану и програму по којем су започели или уколико су сагласни студиј могу наставити по новом наставном плану и програму.

Члан 58.

(1) Студент који у току зимског семестра не испуни све предиспитне обавезе, може на лични захтјев наставити да похађа наставу у љетњем семестру, као и да надокнади предиспитне обавезе уз накнаду ванредних трошкова студирања.

(2) Ректор одлучује о захтјеву студента и одобриће му испуњавање заосталих предиспитних обавеза, под условом да се те обавезе објективно могу испунити.

(3) Студент је обавезан да прије почетка испуњавања заосталих предиспитних обавеза подмири све редовне и ванредне трошкове у складу са Правилима о висини накнаде за студирање и цијени услуга које се наплаћују на Универзитету.

Члан 59.

(1) У току школовања на основу одлуке ректора Универзитета, по претходном мишљењу Комисије за признавање испита, студент се може преписати са једног на други студијски програм уз услов да има положен један испит који се може признати на студијском програму на који се студент преписује.

(2) У поступку преписа, студент се преписује, односно уписује на ону годину студија за коју има услов који одређује ректор на основу мишљења Комисије за признавање испита.

(3) Студенти се могу преписати/уписати са других високошколских установа са матичних факултета у љетном семестру у колико су активни студенти у наведеној школској години.

(4) Студент има право преноса и признавање ЕЦТС бодова на високошколским установама у Републици који су остварени на другим акредитованим високошколским установама у Републици, БиХ и у иностранству, у складу са овим законом и Водичем за коришћење ЕЦТС-2015.

(5) Изузеће услова, односно поступка признавања испита из става 1. важи за студенте који се преписују на друге студијске групе или смјерове студијског програма.

Члан 60.

(1) Студент стиче услове за упис наредне године студија ако је у студијској години у коју је уписан остварио најмање 45 ЕЦТС бодова.

(2) Студенти из претходног става су дужни до краја октобра пишу захтјев за упис у наредну годину студија, уз потврду предметних наставника да су испунили све предиспитне обавезе и освојили све ЕЦТС бодове, али да нису положили завршни испит.

Члан 61.

Студент који се исписује са Универзитета има право на поврат уплаћене школарине, ако је захтјев оправдан под сљедећим условима:

- 1) Поврат уплаћеног износа школарине, умањеног за износ манипулативних трошкова, ако се захтјев за испис поднесе у року од мјесец дана од дана почетка школске године;
- 2) Поврат уплаћеног износа школарине, умањеног за износ манипулативних трошкова, уколико је у питању болест студента.
- 3) У осталим случајевима студентима се не врши поврат уплаћених средстава, осим уз посебно одобрење директора - менаџера.

7. Учење на даљину

Члан 62.

(1) Поједини облици наставе могу се организовати учењем на даљину, али се испити морају одржавати у сједишту Универзитета за пословне студије Бања Лука, наведеном у дозволи за рад.

(2) Студенти, посредством Интранета (са Универзитета) или интернета (од куће), приступају свим едукационим садржајима са удаљених локација по принципу 24/7 (седам дана недељно, 24 часа на дан) који су структурисани тако да омогућавају:

- 1) Приступ дигитализованим наставним садржајима кроз аудитивне медије, визуелне медије, текстуалне медије и анимиране лекције;
- 2) Приступ предавањима професора са удаљених локација кроз *on-line* видео конференције са више учесника и кроз асинхрони приступ каталогизованим предавањима на рачунарском серверу Универзитета примјеном метода *VoD - Video on Demand*.

(3) Заједнички рад студената на вјежбама, на пројектима и кроз консултације уз коришћење телекомуникационих медија и интернет технологије.

(4) На Универзитету је обезбјеђена *on-line* видео комуникација не само за изабрана предавања професора, већ и за видео-конференције (*telekonferencing*) којима ће бити подржана промотивна предавања гостујућих професора, дискусионни панели у оквиру тзв. *VIP*-панела и *business* округлих столова.

Члан 63.

(1) Примјена компјутерски подржаног учења подразумијева да студенти посједују рачунар одговарајућих перформанси, да имају непосредан приступ интернету односно одговарајућа телекомуникациона средства, која обезбјеђују учење на даљину, да на рачунару имају инсталиран одговарајући системски и комерцијални софтвер и одговарајуће модуле софтвера за подршку учења на даљину.

(2) Компјутерски подржано учење, такође, подразумијева да студенти посједују минимум претходних и неопходних знања и вјештина потребних за ефектно коришћење примјењених компјутерских и телекомуникационих технологија.

Члан 64.

(1) У оквиру подршке систему учења на даљину Универзитет обезбјеђује сљедеће технолошке опције:

- 1) Телефон као пасивно аудио помагало;
- 2) Галерије слика, техничких цртежа, дијаграма, графикона и других мултимедијалних извора, који су транспарентни и доступни студентима путем интернета;
- 3) Покретне слике у облику видео-клипова, компјутерских анимација/симулација и видео презентација које су доступне студентима по истом принципу као и галерије слика;
- 4) Асинхрони видео садржаји предавања, јер се сва предавања на Универзитету снимају, дигитализују и каталогизују на WEB-рачунарском серверу Универзитета и доступна су студентима у било које вријеме (асинхрони модел) путем ауторизованог приступа WEB порталу Универзитета на интернету или у локалној рачунарској мрежи Универзитета;
- 5) Синхрони видео садржаји, јер се изабрана предавања домаћих и страних гостујућих професора, односно предавања у оквиру ВИП-панела и *business* округлих столова, емитују *on-line* преко интернета;
- 6) Синхрони видео садржаји (*teleconferencing*), јер се на Универзитету у оквиру сваког предмета организује бар једна *on-line* видеоконференција током семестра;
- 7) Поред књига, приручника и скрипти у електронском облику, студентима ће бити на располагању у електронском облику сви нормативни акти Универзитета, наставни планови и распореди те каталогизовани студентски радови, односно пројекти;
- 8) Електронски уџбеници су публиковани на WEB рачунарском порталу Универзитета у хипертекстуалном облику који обезбјеђује непосредну интеракцију студента са наставним садржајима и другим изворима и иницирају истраживачке активности студента у току савладавања наставног садржаја;
- 9) Студентима су на располагању и листе неопходних докумената за читање, као и све остале књиге, односно литература у електронском облику за које је Универзитет прибавио ауторска права. Књиге доступне путем интернета које су у јавном власништву су референциране у виду линкова на WEB порталу DL-сервера.

(2) Универзитет је претплаћен на одређен број електронских издања часописа, као и за приступ библиотекама електронских издања, за које се приступ наплаћује.

8. Завршни рад

Члан 65.

- (1) Студијским програмом првог циклуса може бити предвиђен завршни рад.
- (2) Студијски програм другог циклуса садржи обавезу израде завршног/мастер рада.

- (3) Студијски програм трећег циклуса садржи обавезу израде докторске дисертације, осим доктората умјетности, који је умјетнички пројекат.
- (4) Број бодова којима се исказује завршни рад, односно завршни дио студијског програма улази у укупан број бодова потребних за завршетак студија.
- (5) Начин и поступак припреме и одбране завршног рада, односно дисертације, уређује се општим актом високошколске установе.
- (6) Завршни рад представља самостални израз стечених знања током студија.
- (7) Студент ради завршни рад из наставног предмета који је од значаја за образовни профил (смјер) за који се студент определијелио. Задатак за завршни рад даје наставник из наставног предмета за који се студент у договору са ментором пријавио.
- (8) Студент предлаже ментора за израду завршног рада уз сагласност декана.

Члан 66.

- (1) Завршни рад мора бити самостални стручни рад за чију израду се предвиђа највише 12 мјесеци. Ако студент не преда на вријеме завршни рад из оправданих разлога, сматраће се као да је рад предат на вријеме. Оправданост разлога цијени ментор студента.
- (2) Право на одбрану завршног рада студент стиче ако је писмени дио рада позитивно оцјењен.
- (3) Завршни рад оцјењује Комисија за оцјену и одбрану завршног рада која се састоји од три члана.
- (4) Чланове Комисије именује Наставно научно вијеће, односно Вијеће другог и трећег циклуса студија.

Члан 67.

- (1) Завршни рад полаже се пред Комисијом за оцјену и полагање завршног рада.
- (2) На одбрани завршног рада студент треба да покаже да влада материјом из области из које брани завршни рад, да образложи закључке и сазнања до којих је дошао и да их одбрани.
- (3) Оцјена завршног рада се формира на основу усменог излагања студента.
- (4) Ако Комисија није позитивно оцијенила завршни рад или студент не положи завршни рад, студент се може поново пријавити за израду завршног рада. Нови задатак се даје, по правилу, из другог наставног предмета.
- (5) Након што је Комисија позитивно оцијенила рад и студент успјешно одбранио рад пред Комисијом, студенту се у одговарајућој исправи уноси назив завршног рада и имена чланова Комисије пред којим је рад одбрањен.

Члан 68.

- (1) До издавања дипломе, студенту се издаје Увјерење о завршеном високом образовању одговарајућег студијског програма и академског звања, а стручна звања на студијским програмима чији студијски програми то прописују.
- (2) Увјерење из става 1. овог члана издаје се на захтјев студента у року од 7 дана од дана подношења захтјева или одбране завршног рада.

Члан 69.

- (1) Промоција дипломираних студената Универзитета врши се на свечаној сједници коју врши Комисија за промоцију.
- (2) Сједница Комисије за промоцију је јавна, а именује је ректор.
- (3) Студенти могу добити признања у виду писмене похвале, новчане и друге награде за постигнуте резултате у студирању.
- (4) Одлуку о додјели признања доноси ректор, на приједлог Сената.
- (5) Општим актом Универзитета утврђују се услови и поступак за добијање признања из става 1. овог члана.

9. Други и трећи циклус студија

Члан 70.

- (1) Универзитет организује други и трећи циклус високог образовања из научних дисциплина за које је матичан и према законским одредбама.
- (2) Други циклус студија обезбјеђује 60 ЕЦТС бодова који се могу акумулирати у периоду од два семестра. Студентима ће се обезбиједити студирање засновано на менторском раду, консултацијама, настави и вјежбама те индивидуалном раду са укупним временом од минимално 540 часова, што омогућава стицање 60 ЕЦТС бодова, уз услов да је на првом циклусу студија акумулирано 240 ЕЦТС бодова.
- (3) Студиј другог циклуса обезбјеђује и 120 ЕЦТС бодова који се могу акумулирати у периоду од четири семестра. Студентима ће се обезбиједити студирање засновано на менторском раду, консултацијама, настави и вјежбама те индивидуалном раду, што омогућава стицање 120 ЕЦТС бодова, уз услов да је на првом циклусу студија акумулирано 180 ЕЦТС бодова.
- (4) Називи студијских програма другог циклуса студија су:
 - 1) Финансијски, банкарски и берзански менаџмент - двосеместралне студије (мастер економије);
 - 2) Менаџмент и маркетинг малих и средњих предузећа - двосеместралне студије (мастер економије);
 - 3) Екологија - двосеместралне студије (мастер екологије);
 - 4) Информационе технологије - двосеместралне студије (мастер информатике);
 - 5) Дизајн - двосеместралне студије (мастер дизајна);
 - 6) Правне науке - двосеместралне студије (мастер права);
 - 7) Туризам - двосеместралне студије (мастер туризма);
 - 8) Хотелијерство - двосеместралне студије са три смјера:
 - а) Хотелијерство - мастер хотелијерства;
 - б) Ресторатерство - мастер ресторатерства;
 - ц) Гастрономија - мастер гастрономије.
- (5) Други циклус студија на Универзитету су ефикасне, индивидуалне и кредибилне студије, дизајниране по мјери кандидата које се изводе системом личног менторства, вођењем инструктивне и консултативне наставе и вјежби те организовањем лјетног и зимског кампа за кандидате.

(6) Основни циљ студија јесте да кандидат стекне дубока и специјалистичка знања из ужег подручја у којем кандидат припрема завршни рад, те да стекне потребно знање коришћења научних метода и истраживачких техника у ужем подручју истраживања, како би се оспособио да креативно рјешава комплексне проблеме из своје праксе, односно како би се оспособио за даљи научно-истраживачки рад.

Члан 71.

- (1) Начин праћења истраживања, као и процедура провјере знања за студенте који спремају докторат, биће утврђени правилником који доноси Сенат.
- (2) Правилником, који ће гарантовати транспарентност процеса, уредиће се ЕЦТС систем кредитирања/бодовања, посебно за студирање, а посебно за истраживање

Члан 72.

(1) Трећи циклус студија чијим се завршетком стиче звање доктор наука је највиши научни степен који се стиче на Универзитету. Докторска дисертација је резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области.

(2) На Универзитету се изводи студијски програм на трећем циклусу студија.

1) Факултет за пословне и финансијске студије:

Економија и финансије са три студијске групе:

- 1) Макроекономија и развој;
- 2) Менаџмент и пословна економија;
- 3) Рачуноводство и финансије.

10. Основни услови за други циклус студија

Члан 73.

(1) Као студиј континуитета, други циклус студија могу да упишу студенти Универзитета са трогодишњим или четворогодишњим студијама, односно кандидати који су раније завршили одговарајући студиј на неком другом универзитету.

(2) ЕЦТС бодови норме за студије другог циклуса (300 ЕЦТС бодова) акумулирају се по основу кредита стечених из претходног студија, укључујући и кредите додијелене за завршни, односно специјалистички рад, кредите додијелене за активности кандидата након завршетка студија, који су израз препознатљивог уложеног рада и који су релевантни за садржај студија и усвојену тему завршног рада те кредите стечене током самог другог циклуса студија савладавањем плана и програма студија и израдом самог завршног/мастер рада.

(3) Кредитирају се сљедеће активности кандидата: реферати и кореферати на округлим столовима и трибинама, верификовано учешће на екстерним семинарима, радионицама, конференцијама, учешће у раду на пројектима и научно-истраживачким пројектима, сертификати и увјерења о положеним курсевима, чија је тема и садржај уско везана за шире научно подручје студија и завршног/мастер рада кандидата, радови публиковани у релевантним медијима, чија је тема и садржај уско

везана за шире научно подручје студија и завршног/мастер рада кандидата, иновације и патенти који су званично признати односно сертификирани.

Члан 74.

(1) Упис на трећи циклус студија имају право кандидати који су завршили студије другог циклуса са одговарајућим звањем и који су остварили најмање 300 (три стотине) ЕЦТС бодова.

(2) Упис на трећи циклус студија ближе је дефинисан Правилником о упису и препису на трећи циклус студија.

Члан 75.

(1) План и програм другог и трећег циклуса студија високог образовања је индивидуализовани и персонализовани план педагошких и истраживачких активности и кореспондентних програмских садржаја, чији је циљ стварање педагошких и формално-законских услова за приступање изради и одбрани завршног/мастер рада другог циклуса, односно докторске дисертације на трећем циклусу и промоцији кандидата у одговарајућа академска звања, односно додјељивање одговарајуће академске титуле.

(2) План и програм/студијски програм узимају у обзир резултате претходног образовања које је кандидат завршио, али и резултате осталих образовних активности и искустава кандидата у оквиру образовања којег је кандидат прошао и практичних искустава и сазнања која је стекао кроз своје радно и стваралачко ангажовање.

(3) Резултати претходног образовања, практичног искуства и радног и стваралачког ангажовања се квантифицирају у ЕЦТС систему бодова те се утврђује квантитативна разлика потребног рада до стицања формалих услова.

(4) Узимајући у обзир квантификоване резултате претходног образовања и искуства кандидата, подјелу на научне дисциплине и специфичности знања и вјештина у научној области која по садржају обухвата предложену тему завршног/мастер рада другог циклуса односно докторске дисертације трећег циклуса те потребна специјалистичка знања и истраживачке активности, ментор кандидата у сарадњи са кандидатом дефинише специфичан план и програм студија другог и трећег циклуса кандидата који садржи:

- 1) Циљеве студијског програма;
- 2) Исоходе студијског програма са дефинисаним компетенцијама које треба да добије кандидат након савладавања програма;
- 3) Стручни, академски, односно научни назив квалификације/титуле, односно звања;
- 4) Опис резултата претходног формалног образовања (са ЕЦТС квантификацијама);
- 5) Листа неформалних образовних облика које је кандидат прошао током цјеложивотног образовања, а који су релевантни за студије другог циклуса (са ЕЦТС квантификацијама);
- 6) Опис практичних и искуствених резултата који су релевантни за студије другог циклуса (са ЕЦТС квантификацијама);
- 7) Списак објављених научних и стручних радова (са ЕЦТС квантификацијама);

- 8) Листа обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета који чине студијски програм кандидата са оквирним садржајем, циљевима и описом предмета;
- 9) Исоходе процеса обраде сваког појединог предмета са компетенцијама које треба да добије кандидат након обраде предмета;
- 10) Методолошки и дидактички аспекти извођења студија и истраживања са потребним временом за извођење појединих облика студија и истраживања;
- 11) Језик (језици) на којем (којима) се изводи настава и врши оцјењивање одређеног или појединог студијског облика;
- 12) Начин процјене резултата сваког појединог облика студија и сваког предмета;
- 13) Бодовна вриједност сваког предмета исказана складу са ЕЦТС бодовима;
- 14) Бодовна вриједност завршног/мастер рада другог циклуса, односно докторске дисертације трећег циклуса исказана у ЕЦТС бодовима;
- 15) Предуслови за обраду поједних предмета и групе предмета;
- 16) Литература и извори потребни за савладавање наставног програма и израду завршног/мастер рада, односно докторске дисертације;

(5) Студијски програм кандидата студија другог циклуса чине у принципу изборни предмети које бира кандидат уз консултације са ментором и који представљају научно и специјалистичко окружење теме студија другог циклуса.

(6) Усвојени план и програм студија другог и трећег циклуса реализује се кроз скуп различитих форми рада ангажованих професора, кандидата и ментора које укључују на редовну наставу, инструктивну и консултативну наставу и семинаре, рад у секцијама, љетне и зимске кампове, учешће на округлим столовима и радионицама, израду семинарских радова и реферата, научно истраживачке активности те израду завршног/мастер рада другог циклуса, односно докторске дисертације трећег циклуса.

(7) Оквирна структура студијског програма кандидата трећег циклуса студија се утврђује одговарајућим Правилником о другом и трећем циклусу студија.

Члан 76.

Ментор на захтјев Сената и Вијећа другог и трећег циклуса подноси извештај о напредовању кандидата.

Члан 77.

(1) Настава на студију другог циклуса је интерактивног, инструктивног и консултативног карактера. Испити из обавезних и изборних предмета на студију другог и трећег циклуса полажу се пред предметним наставником, односно Комисијом и оцјењују према скали и правилима прописаним посебним Правилником о оцјењивању студената.

(2) Кандидат је дужан да испуни предиспитне и испитне обавезе предвиђене наставним планом и студијским програмом, да би стекао право да брани тему завршног/мастер рада другог циклуса.

(3) Тема завршног/мастер рада другог циклуса се упућује изабраној Комисији за оцјену подобности кандидата и теме, а план и програм индивидуалних студија другог циклуса упућују се Сенату Универзитета на усвајање.

Члан 78.

(1) Наставни и истраживачки процес на студијима трећег циклуса се организује у складу са Правилником о другом и трећем циклусу студија. У извођењу менторске наставе на студијама трећег циклуса могу учествовати и истакнути професори са других универзитета, професор у пензији, у складу са приједлогом Вијећа за студије другог и трећег циклуса.

(2) Кандидат стиче право да брани докторску дисертацију на трећем циклусу након што испуни услове, положи све предвиђене испите те испуни све друге обавезе предвиђене планом и програмом студија те у току студија објави стручне и научне радове.

Члан 79.

(1) Да би се постигао кредибилитет и ефикасност студија другог и трећег циклуса, кандидат у избору и образложењу приједлога своје теме завршног/мастер рада другог циклуса, односно теме докторске дисертације на трећем циклусу, треба да консултује професоре ангажоване у раду Универзитета који посједују одговарајуће наставничко звање везано за уженаучну област, односно научно поље изучавања кандидата, како би исте предложио за ментора при изради теме завршног/мастер рада другог циклуса, односно теме докторске дисертације трећег циклуса.

(2) Задатак ментора је да помогне кандидату у избору и дефинисању теме завршног/мастер рада другог циклуса, односно теме докторске дисертације на трећем циклусу и анализи кредибилитета теме докторске дисертације на трећем циклусу, у профилисању плана и програма студија другог и трећег циклуса, помоћ код методолошког профилисања обраде теме која се предлаже за теме завршног/мастер рада другог циклуса, односно теме докторске дисертације на трећем циклусу, помоћ код дефинисања, организације и извођења истраживања која су предвиђена у студију другог и трећег циклуса, помоћ код избора основне и помоћне литературе и у селекционисању и проналажењу осталих извора потребних за успјешно завршавање рада, координација са члановима комисије које ће бити именоване у разним фазама израде теме завршног/мастер рада другог циклуса, односно теме докторске дисертације на трећем циклусу, ревизија завршног/мастер рада другог циклуса и докторске дисертације на трећем циклусу по фазама, припрема кандидата за одбрану рада.

(3) Ментор кандидата за студиј другог циклуса може бити професор ангажован на Универзитету у наставном звању доцента, ванредног или редовног професора, као и наставник у рангу доцента, ванредног или редовног професора у организацијама са којима Универзитет остварује сарадњу из ширег научног подручја из којег студент израђује завршни/мастер рад другог циклуса.

(4) Ментор студија трећег циклуса је ванредни или редовни професор универзитета.

Члан 80.

(1) Пријава приједлога теме завршног/мастер рада другог циклуса, односно докторске дисертације на трећем циклусу садржи: име и презиме кандидата са кратком биографијом и подацима о току основних, односно студија другог циклуса са знацима о стеченим звањима у претходном студију и приједлог назива теме завршног/мастер рада другог циклуса, односно теме докторске дисертације на трећем циклусу.

(2) Образложење приједлога теме садржи:

- 1) Опис научног проблема који се жели истраживати;
- 2) Опис циљева који се истраживањем желе постићи;
- 3) Приједлог владајућих схватања у литератури;
- 4) Хипотезу која се жели провјерити;
- 5) Методологију која ће се примјењивати;
- 6) Назнаку литературе која ће се користити;
- 7) Списак објављених научних и стручних радова из одговарајуће области на коју се тема односи, као и саме радове кандидата;
- 8) Списак патената или других открића, односно доказа о постигнутим успјесима у пракси, са препорукама бар једног редовног професора ангажованог на Универзитету;
- 9) Име и презиме потенцијалног ментора кандидата.

(3) Кандидат трећег циклуса студија, последије успјешно завршеног трећег семестра на другој години студија, стиче право да предложи тему докторске дисертације трећег циклуса студија.

Члан 81.

(1) Сенат на приједлог Вијећа другог и трећег циклуса именује Комисију за оцјену подобности теме и кандидата за израду тема завршног/мастер рада другог циклуса – докторске дисертације на трећем циклусу.

(2) Комисија из претходног члана за оцјену теме и кандидата на трећем циклусу студија се састоји од најмање три наставника или научна радника.

(3) На одбрани теме докторске дисертације, Комисија провјерава самосталност кандидатског рада, основаност његових излагања и вриједност научних закључака.

(4) Процедура одбране теме завршног/мастер рада другог циклуса и теме докторске дисертације на трећем циклусу студија прописана је Правилником о другом и трећем циклусу студија.

12. Научна дјелатност Универзитета

Члан 82.

(1) Научну дјелатност Универзитет обавља у складу са законом, годишњим програмом научних истраживања и дугорочним петогодишњим програмом научних истраживања.

(2) Програмом научних истраживања утврђују се појединачни програми истраживања, научни задаци, вријеме трајања истраживања, методе истраживања и састав тимова по областима науке.

(3) Програмом научних истраживања обезбјеђују се услови за оспособљавање кадрова за научна истраживања и укључивање научног подмлатка у научни рад.

Члан 83.

(1) Годишњим програмом истраживања конкретизује се остваривање петогодишњег програма истраживања у календарској години.

(2) Извјештај о реализацији и резултатима годишњег програма истраживања усваја Сенат Универзитета до 01. децембра текуће године.

Члан 84.

(1) Научна истраживања остварују се кроз индивидуални и тимски рад на Универзитету.

(2) У истраживачке тимове могу да се укључе и научни радници изван Универзитета, стручњаци из праксе, као и научни радници са других Универзитета и научних установа из земље и иностранства.

(3) На појединим истраживачким активностима могу се ангажовати и студенти Универзитета.

Члан 85.

У оквиру научне дјелатности, Сенат Универзитета за пословне студије:

- 1) Прати развој науке и усклађује програме студија са научним достигнућима;
- 2) Подстиче развој студената талентованих за научно-истраживачки рад;
- 3) Остварује и подстиче научну сарадњу у земљи и иностранству;
- 4) Стара се о обезбјеђењу опреме и научно-информативне документације;
- 5) Доноси одлуку о организовању научних скупова;
- 6) Предузима друге мјере и активности за систематско унапређивање научно-истраживачког рада;
- 7) Обавља и друге послове у вези са остваривањем научне дјелатности Универзитета.

V - ОРГАНИ УНИВЕРЗИТЕТА

Члан 86.

Органи Универзитета су:

- 1) Управни одбор;
- 2) Сенат;
- 3) Ректор;
- 4) Директор;
- 5) Директор - менаџер;
- 6) Финансијски директор.

1. Сенат

Члан 87.

(1) Сенат Универзитета је највише академско тијело на Универзитету, које чине представници академског особља и студената и обавља сљедеће послове:

- 1) Одлучује о наставној, научној, умјетничкој и стручној дјелатности Универзитета;
- 2) Доноси Статут Универзитета, уз претходно прибављено мишљење управног одбора и уз сагласност Министарства;
- 3) Доноси опште акте у складу са Законом и Статутом Универзитета;
- 4) Доноси наставне планове и програме додипломског студија/студија првог циклуса, студија другог и трећег циклуса (I, II и III циклуса);
- 5) Бира и разрјешава ректора Универзитета;
- 6) Именује и разрјешава проректоре на приједлог ректора.
- 7) Именује чланове управног одбора из реда академског и административног особља;
- 8) Сенат Универзитета именује вјећа научних области по научним областима на приједлог вијећа чланица Универзитета;
- 9) Доноси одлуку о расписивању конкурса за избор у наставничка и сарадничка звања у складу са општим актима Универзитета;
- 10) Врши избор академског особља на Универзитету;
- 11) Сенат Универзитета даје сагласност на извјештаје у поступку стицања звања доктора наука;
- 12) Додјељује звање „професор емеритус“ и „почасни доктор наука“;
- 13) Предлаже број студената за упис у прву годину првог и другог циклуса и утврђује критерије и поступак уписа на студије у складу са законом;
- 14) Предлаже Министарству број ванредних студената и студената страних држављана за упис у прву годину на сва три циклуса студија;
- 15) Доноси правила студирања;
- 16) Предлаже управном одбору годишњи програм рада;
- 17) Усваја листу одговорних наставника и сарадника;
- 18) Усваја извјештај о самовредновању Универзитета;
- 19) Даје приједлог управном одбору за оснивање и укидање факултета;
- 20) Именује Комисију за стицање научних звања другог и трећег студијског циклуса;
- 21) Обавља и остале послове прописане Законом, Статутом и општим актима Универзитета;
- 22) Даје сагласност на Статут организационих јединица у складу са својим овлашћењима.

2) Чланови Сената, који су представници студената, могу одлучивати о стварима из става 1. тачке: 1), 2), 3), 4), 5), 6), 13), 14), 15), 17) овог члана.

Члан 88.

(1) Сенат Универзитета чине ректор, проректор, декани факултета, директор научно-истраживачког института и представници студената.

(2) У саставу Сената мора бити најмање 15% чланова из реда редовних студената који су први пут уписали годину студија на првом, другом и трећем циклусу студија.

Члан 89.

- (1) Одлуке на Сенату доносе се већином гласова свих чланова.
- (2) Код доношења одлука о избору у одговарајућа академска звања могу учествовати само чланови Сената са истим или вишим академским звањима.

Члан 90.

Сједницама Сената председава ректор, а у одсуству проректор.

Члан 91.

- (1) Сенат образује посебне стручне Комисије ради давања мишљења и приједлога о питањима из његове надлежности.
- (2) Сенат образује вијећа научних области као савјетодавна тијела, а својим актом прописује број, структуру, надлежности и начин рада вијећа научних области.
- (3) Сенат може да образује комисије и друга радна тијела ради давања мишљења или приједлога о одређеним питањима из дјелокруга рада Сената.

Члан 92.

Пословником о раду ближе се уређују питања сазива, вођења, начина одлучивања и остала питања везана за начин рада Сената.

2. Управни одбор

Члан 93.

- (1) Управни одбор је орган Универзитета, који обавља послове утврђене Законом у складу са Статутом.
- (2) Управни одбор има најмање 7 чланова, а највише 11 чланова и чине га:
 - 1) Представници из реда академског особља;
 - 2) Представници из реда неакадемског особља;
 - 3) Студенти;
 - 4) Оснивач.
- (3) Јавни конкурс за избор чланова Управног одбора расписује Сенат Универзитета.
- (4) Конкурс се објављује у дневном листу или на веб страници Универзитета.
- (5) Рок за пријављивање је десет дана од дана објављивања конкурса.
- (6) Конкурсна комисија, коју именује Сенат, разматра приспјеле пријаве и сачињава листу кандидата који испуњавају услове, те шаље Сенату на даље разматрање и одлучивање.
- (7) Представнике Управног одбора из реда академског и неакадемског особља бира и именује Сенат тајним гласањем.

(8) Најмање један члан управног одбора бира се из реда студената, а бира га студентско представничко тијело, по процедури утврђеној Правилником о организацији и раду студентског представничког тијела Универзитета за пословне студије Бања Лука.

Члан 94.

(1) Чланови управног одбора, бирају се на период од четири године, са могућношћу још једног избора, осим представника студената који се бира на период од годину дана.

(2) Предсједник Управног одбора бира се из реда академског особља.

(3) Генерални секретар је секретар Универзитета.

(4) Управни одбор доноси одлуке већином гласова укупног броја чланова.

(5) Мандат чланова Управног одбора може престати и прије истека рока на који је биран и то:

- 1) Ако да оставку;
- 2) Престанком радног односа;
- 3) У случају опозива;
- 4) Осудом на казну затвора.

(6) Пословником о раду Управног одбора ближе се регулишу питања сазивања, вођења и доношење одлука као и друга питања везана за одржавање сједница.

2.1. Надлежност управног одбора

Члан 95.

(1) Управни одбор обавља послове утврђене Законом и Статутом високошколске установе, а нарочито:

- 1) даје мишљење о статуту високошколске установе,
- 2) предлаже ректору или директору Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, по претходно прибављеном мишљењу организационих јединица,
- 3) утврђује планове финансирања и развоја,
- 4) доноси годишњи програм рада Универзитета, на приједлог Сената,
- 5) доноси финансијски план и усваја годишњи извјештај о финансијском пословању Универзитета,
- 6) разматра финансијски план и извјештај о финансијском пословању чланице универзитета,
- 7) предлаже Сенату разрјешење ректора универзитета,
- 8) утврђује висину школарине за редовне, ванредне и студенте стране држављане сва три циклуса студија,
- 9) усмјерава, контролише и оцјењује рад ректора у домену финансијског пословања,
- 10) одлучује о коришћењу средстава преко износа утврђеног Статутом,

- 11) одлучује о приговору запослених на одлуке тијела Универзитета који су у првом степену одлучивали о правима, обавезама и одговорностима запослених из радног односа,
- 12) подноси оснивачу најмање једанпут годишње извјештај о пословању,
- 13) доноси одлуку о формирању и укидању организационих јединица на Универзитету на приједлог Сената,
- 14) даје сагласност на Статут организационих јединица у складу са својим надлежностима.

(2) Управни одбор има седам чланов и чине га представници: академског особља, неакадемског особља, студената и оснивача.

3. Ректор, проректори и генерални секретар

3.1. Ректор

Члан 96.

(1) Ректор руководи Универзитетом, у складу са Законом и Статутом.

(2) Ректор у вршењу своје дужности:

- 1) Заступа и представља Универзитет;
- 2) Организује и руководи радом Универзитета и одговоран је за законитост рада;
- 3) Предлаже опште акте у складу са Законом и Статутом;
- 4) Доноси појединачне акте у складу са Законом и Статутом;
- 5) Предлаже надлежним тјелима Универзитета мјере за унапређење рада;
- 6) Именује и разрјешава декане, на приједног Научно-наставног вијећа;
- 7) Предлаже Управном одбору мјере за ефикасно и законито обављање дјелатности Универзитета;
- 8) Предлаже Управном одбору унутрашњу организацију и систематизацију радних мјеста;
- 9) Предлаже основе планова рада и развоја Универзитета;
- 10) Извршава одлуке Управног одбора и других органа Универзитета;
- 11) Одлучује о коришћењу средстава;
- 12) Одлучује о правима, обавезама и одговорностима радника из радног односа;
- 13) Подноси Управном одбору извјештај о финансијском пословању Универзитета;
- 14) Извршава финансијски план;
- 15) Учествоје у раду ректорске конференције;
- 16) Обавља и друге послове утврђене Законом и Статутом Универзитета.

Члан 97.

Ректор Универзитета за свој рад у домену академских питања одговара Сенату.

Члан 98.

Мандат ректора Универзитета траје четири године са могућношћу још једног избора.

Члан 99.

- (1) Ректора бира и разрјешава Сенат на основуведеног јавног конкурса, у складу са законом.
- (2) За ректора Универзитета може бити изабран наставник у звању редовног професора који је на Универзитету у радном односу с пуним радним временом.
- (3) Процедура избора новог ректора започиње одлуком о расписивању конкурса од стране Сената, најкасније 30 дана прије истека мандата ректору.
- (4) Јавни конкурс за избор ректора расписује Сенат.
- (5) Конкурсни поступак за избор ректора утврђује Сенат, а проводи га конкурсна комисија коју именује Сенат.
- (6) За ректора ће бити изабран кандидат који добије натполовичну већину од укупног броја чланова Сената који се изјашњавају тајним гласањем.
- (7) У случају да ниједан кандидат не добије већину гласова од укупног броја чланова Сената, на листи остају два кандидата са највећимбројем гласова и гласање се врши поново.
- (8) Ако ни након поновљеног гласања ни један од кандидата не добије потребну већину гласова, комплетан поступак избора ректора се понавља.
- (9) Уколико се избор ректора не изврши до истека мандата досадашњем ректору, Сенат именује лице које ћедужност ректора обављати до избора ректора, а најдуже шест мјесевиод дана истека мандата.

Члан 100.

- (1) Ректор Универзитета може образовати свој колегиј чији су чланови, осим ректора, проректор, декани и генерални секретар.
- (2) На колегију се разматрају питања из дјелокруга рада Универзитета, као и организационих јединица у његовом саставу.

Члан 101.

Ректору престаје функција:

- 1) Истеком мандата;
- 2) Оставком;
- 3) Стицањем услова за старосну пензију;
- 4) Осудом на казну затвора;
- 5) Ако нестручно или несавјесно врши функцију ректора;
- 6) Уколико је из оправданих разлога у немогућности да дужи врменски период обавља послове ректора.

Члан 102.

- (1) Универзитет има једног или више проректора које бира Сенат тајним гласањем на приједлог ректора.
- (2) Проректор се бира из реда наставника у научно-наставном или умјетничко-наставном звању редовног или ванредног професора, који је у пуном радном односу са пуним радним временом на Универзитету.
- (3) Избор проректора врши се на период од четири године, са могућношћу још једног избора.
- (4) Мандат проректора траје до истека мандата ректору.
- (5) Проректору престаје функција:
 - 1) Истеком мандата;
 - 2) Оставком;
 - 3) Стицањем услова за старосну пензију;
 - 4) Осудом на казну затвора;
 - 5) Ако нестручно или несавјесно обавља своју функцију;
 - 6) Ако не извршава задатке утврђене Законом и Статутом;
 - 7) Престанком мандата Ректору;
 - 8) Уколико је из оправданих разлога у немогућности да дужи временски период обавља послове проректора.

Члан 103.

- (1) Генералног секретара Универзитета бира Управни одбор Универзитета из реда кандидата који има одговарајуће квалификације утврђене Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста.
- (2) За свој рад генерални секретар је одговоран ректору и Управном одбору.
- (3) Генерални секретар је одговоран за ефикасно функционисање свих служби на Универзитету (административна, техничка и др).
- (4) Надлежност, рад и одговорност за рад генералног секретара Универзитета биће регулисани посебним актом.
- (5) Генералном секретару престаје функција:
 - 1) Истеком мандата;
 - 2) Оставком;
 - 3) Стицањем услова за старосну пензију;
 - 4) Осудом на казну затвора;
 - 5) Ако нестручно или несавјесно обавља своју функцију;
 - 6) Ако не извршава задатке утврђене Законом и Статутом.
 - 7) Уколико је из оправданих разлога у немогућности да дужи временски период обавља послове генералног секретара.

4. Директор

Члан 104.

- (1) Директор је пословодни орган Универзитета за пословне студије Бања Лука, који заједно са ректором, а у оквиру својих надлежности утврђених законом и Статутом руководи радом УПС БЛ.
- (2) Избор и разрешење директора Универзитета за пословне студије Бања Лука врши Управни одбор.
- (3) У остваривању функције руковођења директор Универзитета:
 - 1) Представља и заступа Универзитет у оквиру повјерених послова;
 - 2) Доноси одређене појединачне и опште акте у складу са Статутом и другим општим актима Универзитета;
 - 3) Предлаже опште акте;
 - 4) Одлучује о коришћењу средстава до износа који се утврди општим актом;
 - 5) Извршава одлуке органа Универзитета (Сената, Управног одбора и др.) у складу са Законом и Статутом;
 - 6) Обавља и друге послове у складу са Статутом и општим актима Универзитета;
 - 7) Одлучује о упућивању радника стручних служби на специјализацију, преквалификацију и наставак образовања;
 - 8) Одобрава службена путовања у иностранство.

5. Директор - менаџер

Члан 105.

Директор менаџер је овлашћено лице које врши послове од значаја у домену финансијског пословања на основу пренесених овлашћења од стране директора и ректора, а у складу са Статутом и то:

- 1) Директор менаџер спроводи финансијски план, усмјерава и контролише рад у домену финансијског пословања, у чему је одговоран за законитост рада;
- 2) Одлучује о коришћењу средстава до износа који се утврди општим актима;
- 3) Предлаже планове финансирања;
- 4) Подноси годишњи извјештај и друге извјештаје о финансијском пословању;
- 5) Обавља и друге послове у складу са Законом, Статутом и општим актима Универзитета;
- 6) Доноси одлуке о запошљавању и распоређивању радника и стручних служби у складу са општим актом који регулише распоређивање административног и техничког особља те о њиховим правима и обавезама;
- 7) Одлучује о дисциплинској и материјалној одговорности запослених у стручним службама у складу са Законом и Колективним уговором;
- 8) Одобрава службена путовања у земљи.

6. Финансијски директор

Члан 105а.

(1) Финансијски директор:

- 1) Предлаже опште акте из области финансијског пословања;
- 2) Предлаже планове финансирања и развоја;
- 3) Спроводи финансијски план, усмјерава и контролише рад у домену финансијског пословања;
- 4) Извршава одлуке органа у складу са Законом и Статутом.

(2) За свој рад финансијски директор одговара ректору, односно директору и Управном одбору.

(3) Финансијског директора именује Управни одбор на приједлог Оснивача Универзитета.

Члан 106.

За директора, директора-менаџера и финансијског директора Универзитета може бити именовано лице које испуњава одговарајуће услове прописане Правилником о систематизацији и организацији радних мјеста Универзитета.

Члан 106а.

Универзитет има посебне стручне службе и то:

- 1) Студентска служба I циклуса студија високог образовања:
 - а) Одјелјење Бања Лука (рад у сједишту);
 - б) Одјелјење Бијељина (рад ван сједишта);
 - ц) Одјелјење Источно Сарајево-Источна Илица (рад ван сједишта).
- 2) Служба за II и III циклус студија високог образовања;
- 3) Служба општих послова;
- 4) Информационо-телекомуникациона служба;
- 5) Правна служба;
- 6) Матична служба;
- 7) Служба финансијских послова/рачуноводство;
- 8) Маркетинг служба.

VI - ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ УНИВЕРЗИТЕТА И ОРГАНИ ЈЕДИНИЦА

1. Организационе јединице

Члан 107.

(1) Универзитет има организационе јединице и то: Факултет за пословне и финансијске студије, Бања Лука, Факултет за примјењену економију, Бања Лука,

Факултет за информационе технологије и дизајн, Бања Лука, Факултет за екологију, Бања Лука, Факултет за новинарство и комуникологију, Бања Лука, Факултет за туризам и хотелијерство, Бања Лука и Научно-истраживачки институт Универзитета за пословне студије, Бања Лука.

(2) Организационе јединице из претходног става изводе студијске програме у сједишту и ван сједишта уз посебно одобрење Министарства и то:

1. Факултет за пословне и финансијске студије изводи студијске програме:
 - 1) Пословне и финансијске студије (дипл. економиста - одговарајуће студијске групе са 180 ЕЦТС);
 - 2) Финансије, банкарство и осигурање (дипл. економиста - одговарајуће студијске групе са 240 ЕЦТС).
2. Факултет за примјењену економију изводи студијски програм:
 - 1) Менаџмент и маркетинг (дипл. економиста - одговарајуће студијске групе са 180 ЕЦТС);
 - 2) Менаџмент и маркетинг малих и средњих предузећа (дипл. економиста - одговарајуће студијске групе са 240 ЕЦТС).
3. Факултет за информационе технологије и дизајн изводи студијске програме:
 - 1) Рачунарске и информационе технологије (дипл. инжењер информатике и са 180 и 240 ЕЦТС);
 - 2) Графички дизајн (дипл. графички дизајнер са 180 и 240 ЕЦТС).
4. Факултет за екологију изводи студијски програм:
 - 1) Екологија (дипломирани еколог са 180 и 240 ЕЦТС)
5. Факултет за новинарство и комуникологију изводи студијски програм:
 - 1) Новинарство и комуникологија (дипл. новинар - комуниколог са 180 ЕЦТС).
6. Факултет за туризам и хотелијерство изводи студијски програм:
 - 1) Туризам и хотелијерство (дипл. менаџер одговарајуће студијске групе са 180 и 240 ЕЦТС).
 - Студијска група Туризам (дипл. менаџер туризма са 180 и 240 ЕЦТС).
 - Студијска група Хотелијерство (дипл. менаџер хотелијерства са 180 и 240 ЕЦТС).
 - Студијска група Гастрономија (дипл. менаџер гастрономије са 180 и 240 ЕЦТС).
 - Студијска група ресторатерство (дипл. менаџер ресторатерства са 180 и 240 ЕЦТС).
7. Факултет правних наука изводи студијски програм:
 - 1) Правне науке (дипл. правник - одговарајуће студијске групе са са 240 ЕЦТС);
 - 2) Право Европске уније (дипл. правник - одговарајуће студијске групе са 180 ЕЦТС).

Студијски програм Организационих јединица је саставни дио Статута

2. Права и обавезе организационих јединица у правном промету

Члан 108.

Организационе јединице у правном промету са трећим лицима имају ограничена овлашћења у оквиру уписане дјелатности.

Члан 109.

- (1) Свака Организациона јединица има свој Статут који је усклађен са Статутом Универзитета и Законом о високом образовању.
- (2) По претходно прибављеној сагласности Сената, Научно-наставна вијећа Организационих јединица доносе своје Статуте.

Члан 110.

Одјељење је дислоцирана организациона јединица која покрива одговарајуће географско подручје у којој је обезбјеђена одговарајућа дозвола за обављање дјелатности високог образовања за које је Универзитет акредитован од стране Агенције за акредитацију РС и БИХ (у даљем тексту: Агенција) и лиценциран од стране Министарства (од стране Комисије за лиценцирање) у којој се организује образовни процес.

Члан 111.

- (1) У оквирима одјељења одвија се цјелокупни образовни процес укључујући и полагање испита. Одјељења су и логистички центри за организовање дијела образовног процеса учења на даљину и за организовање полагања испита у систему виртуелних студија и учења на даљину.
- (2) Наставни процес у одјељењима се организује уз помоћ и прерасподјелу радног распореда у сједишту Универзитета.
- (3) Одјељење може да организује према потреби посла и властиту стручну службу у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста.

Члан 112.

Организационе јединице у саставу Универзитета на приједлог Сената оснива и укида Управни одбор Универзитета уз сагласност оснивача.

3. Факултети и академије

Члан 113.

- (1) Организационе јединице Универзитета изводе наставни, научно-истраживачки или умјетнички рад у једној или више образовних и научних области и могу бити:
 - 1) Факултети;
 - 2) Академије;
 - 3) Научно-истраживачки институти.
- (2) Организација и надлежности организационих јединица ближе се утврђују Статутима и другим општим актима Универзитета и Организационих јединица.
- (3) Универзитет има својство правног лица.
- (4) Организационе јединице немају статус правног лица.

(5) Ради промоције иницијативе организационих јединица, Статутом Универзитета прецизира се на који начин и у којем омјеру организациона јединица има академска и финансијска овлашћења и одговорности.

4. Организација високошколске установе

Члан 114.

Факултети и академије, као организационе јединице, надлежни су за:

- 1) Научно-истраживачки и умјетнички рад;
- 2) Извођење наставе, испитивање, оцјењивање и праћање рада студената и њихово напредовање;
- 3) Предлажу Сенату Универзитета и иницирају питања у вези студијских програма, њихове структуре и наставних предмета које се реализују на факултетима;
- 4) Питања која се односе на академска напредовања студената;
- 5) Реализацију студија другог циклуса студијских програма и спровођење поступка израде и одбране завршног/мастер рада другог циклуса;
- 6) Реализацију студија трећег циклуса и спровођење поступка израде и одбране докторске дисертације;
- 7) Реализацију стручних пројеката из своје дјелатности;
- 8) Обављање и других дјелатности које су одобрене од Сената или Управног одбора Универзитета.

Члан 115.

Факултети могу се оснивати, спајати, укидати само на приједлог Сената Универзитета, Управном одбору, уз сагласност оснивача. Управни одбор утврђује оправданост оснивања, спајања или укидања и на основу тога доноси Одлуку.

Члан 116.

Органи факултета су:

- 1) Наставно-научно вијеће, односно Умјетничко-научно-наставно вијеће;
- 2) Декан.

4.1. Вијеће

Члан 117.

(1) Стручни орган факултета је Наставно-научно вијеће (у даљем тексту: Вијеће);
(2) Вијеће чине наставници сарадници са пуним радним временом, у складу са Статутом и 15% предствници студената од укупног броја чланова Вијећа.

(3) У оквиру своје надлежности Вијеће обавља сљедеће послове:

- 1) Вијеће у оквиру своје надлежности доноси Статут факултета;

- 2) Даје мишљење и приједлоге Сенату о академским, научним и стручним питањима;
- 3) Предлаже Сенату студијске програме првог, другог и трећег циклуса, односно промјене у структури и садржају студијских програма;
- 4) Доставља Сенату приједлог листе и приједлог коначне листе одговорних наставника и сарадника на факултету;
- 5) Даје приједлог Сенату за избор професора емеритуса;
- 6) Предлаже ректору именоване и разријешење декана;
- 7) Даје приједлог ректору у вези са радним статусом академског особља;
- 8) Предлаже Сенату расписивање конкурса за избор у звање наставника и сарадника;
- 9) Предлаже програм развоја факултета;
- 10) Обавља и друге послове у складу са Статутом и општим актима Универзитета.

4.2. Декан

Члан 118.

- (1) Декан је орган руковођења на факултету.
- (2) Декан представља факултет.
- (3) Декан доноси појединачне акте у складу са Законом и Статутом и Пословником о раду.
- (4) За Декана може бити изабран наставник у звању редовног професора или ванредног професора из структуре стално запосленог наставног особља.
- (5) Декана именује и разријешава ректор на приједлог Вијеће Факултета, на период од четири године, уз могућност још једног избора.
- (6) За свој рад Декан одговара ректору Универзитета.
- (7) Процедура избора новог декана започиње иницијативом вијећа факултета, најкасније 30 дана прије истека мандата декану.
- (8) За декана ће се предложити кандидат који је у радном односу са пуним радним временом на Универзитету, а који добије највећи број гласова.
- (9) Након што вијеће утврди приједлог за именоване декана, доставља га ректору на одлучивање.
- (10) Уколико се процедура избора новог декана не оконча до истека мандата досадашњем декану, ректор именује лице које ће обављати дужност декана до избора новог декана, а најдуже 6 мјесеци.
- (11) Одлука ректора о именовању, односно разријешењу декана је коначна, а против исте се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Члан 119.

Декану престаје функција:

- 1) Истеком мандата;
- 2) Оставком;
- 3) Стицањем услова за старосну пензију;

- 4) Ако буде изабран на неку другу функцију, неспојиву са функцијом декана Факултета;
- 5) Ако је осуђен на казну затвора;
- 6) Уколико је из оправданих разлога у немогућности да дужи врменски период обавља послове декана.

Члан 120.

Декан може бити разрјешен дужности прије истека периода на који је изабран:

- 1) Ако нестручно и несавјесно врши своју функцију;
- 2) Ако не извршава задатке предвиђене Законом и Статутом или прекорачи овлашћења и тиме нанесе штету факултету, односно академији и универзитету.

Члан 121.

Декан у вршењу своје функције:

- 1) Организује и руководи радом факултета, односно умјетничке академије;
- 2) Заступа и представља факултет, односно умјетничку академију;
- 3) Извршава одлуке Вијећа;
- 4) Предсједава сједницама Вијећа;
- 5) Доноси акте у складу са Статутом Универзитета;
- 6) Може да образује комисије и друга радна тијела ради давања мишљења о одређеним питањима;
- 7) Обавља и друге послове прописане Статутом.

Члан 122.

- (1) Факултет, односно академија може имати два или више продекана. Продекане именује Наставно научно вијеће Факултета/Академије на приједлог декана.
- (2) Избор продекана врши се на период од четири године, са могућношћу још једног избора.
- (3) Истеком мандата декана истиче мандат продеканима.

Члан 123.

- (1) Факултети су организационе јединице Универзитета, који у оквиру своје дјелатности организују и изводе универзитетске студије у једном и више подручја научних и стручних области, као и друге облике стручног образовања и усавршавања.
- (2) Институту су организационе јединице које изводе и научни-истраживачки рад.
- (3) Научно-истраживачким институтом руководи директор.
- (4) Директора именује и разрјешава ректор.
- (5) Мандат директора института траје четири године, са могућношћу још једног избора.

Члан 124.

(1) У саставу Универзитета су и организационе јединице чијом се дјелатношћу осигурава систем цјеловитости високог образовања, као што су:

- 1) Универзитетска библиотека;
- 2) Рачунарска учионица;
- 3) Лабораторија за научно-истраживачки рад;
- 4) Лабораторија са професионалном опремом за учење на даљину и др.

(2) Ректорат Универзитета има просторије:

- 1) Ректора;
- 2) Проректора;
- 3) Декана;
- 4) Секретаријат.

(3) Административно-стручне и техничке послове обавља секретаријат на Универзитету путем стручних служби.

Члан 125.

(1) Унутрашња организација и систематизација радних мјеста на Универзитету и организационим јединицама Универзитета утврђују се Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Универзитета.

(2) Вијеће у оквиру своје надлежности даје приједлог ректору у вези са радним статусом академског особља.

VII - АКАДЕМСКО ОСОБЉЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ (наставници, научни радници и сарадници)

1. Академска звања

Члан 126.

Научно-наставна и умјетничко наставна звања на универзитету су:

- 1)) Доцент;
- 2) Ванредни професор;
- 3) Редовни професор.

Члан 127.

Сарадничка звања на универзитету су:

- 1) Асистент;
- 2) Умјетнички сарадник;
- 3) Виши асистент;
- 4) Виши уметнички сарадник;
- 5) Лектор.

Члан 128.

2. Услови за избор академског особља

- (1) Избор у звање наставника на високошколској установи заснива се на оствареним и мјерљивим резултатима рада кандидата у наставном и научноистраживачком, односно умјетничком раду.
- (2) Поред резултата из става 1. овог члана, приликом избора у звање вреднује се и сљедеће:
 - 1) стручно-професионални допринос који подразумијева да је кандидат аутор/коаутор елабората или студије, руководилац или сарадник на научноистраживачком или стручном пројекту, иноватор, аутор/коаутор патента или техничког унапређења, односно аутор/коаутор умјетничког пројекта или сарадник на умјетничком пројекту, и друго,
 - 2) допринос академској и широј заједници који подразумијева ангажовање у националним или међународним научним, односно стручним организацијама, институцијама од јавног значаја, културним институцијама и слично,
 - 3) сарадња са другим високошколским, научноистраживачким, односно институцијама културе или умјетности у земљи и иностранству која подразумијева мобилност, заједничке студијске програме, интернационализацију, пленарно предавање на међународном научном скупу и друго.
- (3) Приликом избора у звање узимају се у обзир само резултати остварени у посљедњих пет, односно шест година у зависности од трајања посљедњег изборног периода.

Члан 129.

Минимални услови за избор академског особља у научно-наставна и сарадничка звања на универзитету су:

- 1) за доцента може бити биран кандидат који испуњава сљедеће услове:
 1. научно звање доктора наука у одговарајућој научној области,
 2. најмање три научна рада из научне области за коју се бира, објављена у научним часописима и зборницима са рецензијом, од којих је најмање један објављен у научном часопису међународног значаја или научном скупу међународног значаја,
 3. доказане наставничке способности, односно има приступно предавање из области за коју се бира, позитивно је оцијењен од високошколске установе или има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током цјелокупног претходног изборног периода;
- 2) за ванредног професора може бити биран кандидат који испуњава сљедеће услове:
 1. има проведен најмање један изборни период у настави у звању доцента,
 2. најмање пет научних радова из научне области за коју се бира, објављених у научним часописима и зборницима са рецензијом, од којих је један научни рад у научном часопису међународног значаја или научном скупу међународног значаја и најмање један научни рад објављен у истакнутом научном часопису међународног значаја, након избора у звање доцента,

3. има најмање једну научну монографију (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, или универзитетски уџбеник (са ISBN бројем),
 4. доказане наставничке способности, позитивно је оцијењен од високошколске установе или има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током цјелокупног претходног изборног периода,
 5. је био члан комисије за одбрану мастер или магистарског рада или докторске дисертације, или има успјешно реализовано менторство кандидата на другом или трећем циклусу студија,
 6. доказ да је остварио најмање један од три елемента из члана 80. став 2. овог закона;
- 3) за редовног професора може бити биран кандидат који испуњава сљедеће услове:
1. има проведен најмање један изборни период у настави у звању ванредног професора,
 2. најмање осам научних радова из научне области за коју се бира, објављених у научним часописима и зборницима са рецензијом, од којих су два научна рада у научним часописима међународног значаја или научном скупу међународног значаја и најмање један научни рад објављен у истакнутом научном часопису међународног значаја, након избора у звање ванредног професора,
 3. има цитираност научних радова,
 4. има двије публикације из научне области за коју се бира (са ISBN бројем) које се категоришу као научна монографија или универзитетски уџбеник,
 5. доказане наставничке способности, позитивно је оцијењен од високошколске установе или има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током цјелокупног претходног изборног периода,
 6. је био члан комисије за одбрану мастер, магистарског или докторске дисертације, или има успјешно реализовано менторство кандидата на другом или трећем циклусу студија,
 7. доказ да је остварио најмање два од три елемента из члана 80. став 2. овог закона;
- 4) за асистента може бити биран кандидат који има завршен први циклус студија у одговарајућој области са најмање 240 ECTS бодова и најнижом просјечном оцјеном 8,0 или еквивалент;
- 5) за вишег асистента може бити биран кандидат који:
1. има завршен други циклус студија у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном и на првом и на другом циклусу студија 8,0 или еквивалент или
 2. има научни степен магистра наука у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном на основном студију и постдипломском студију 8,0 или еквивалент;
- б) за лектора може бити биран кандидат који има објављене стручне и научне радове и има:
1. завршен други циклус студија са најнижом просјечном оцјеном и на првом и на другом циклусу студија 8,0 или еквивалент или
 2. научни степен магистра наука са најнижом просјечном оцјеном на основном студију и постдипломском студију 8,0 или еквивалент.

Члан 130.

Минимални услови за избор академског особља у умјетничко-наставна звања у наставном и умјетничком раду у области умјетности на универзитету су:

- 1) за доцента може бити биран кандидат који:
 1. има завршен најмање други циклус студија у одговарајућој области,
 2. има три репрезентативне референце у умјетничком пољу у којем се бира и
 3. показане резултате у наставном раду, односно приступно предавање из области за коју се бира, позитивно је оцијењен од високошколске установе или има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током цјелокупног претходног изборног периода;
- 2) за ванредног професора може бити биран кандидат који:
 1. има проведен најмање један изборни период у звању доцента,
 2. има пет репрезентативних референци у умјетничком пољу у којем се бира, из најмање двије различите категорије,
 3. менторство на два завршна рада на свим нивоима студија, односно једна репрезентативна референца у умјетничкој области за коју се бира уколико студијским програмом није омогућено да наставник буде биран за руководиоца завршног рада,
 4. показане резултате у наставном раду, односно има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током цјелокупног претходног изборног периода,
 5. има остварену међународну сарадњу са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања, културе и умјетности;
- 3) за редовног професора може бити биран кандидат који:
 1. има проведен најмање један изборни период у звању ванредног професора,
 2. има осам репрезентативних референци у умјетничком пољу у којем се бира, из најмање три различите категорије,
 3. менторство на четири завршна рада на свим нивоима студија, односно двије репрезентативне референце у умјетничкој области за коју се бира уколико студијским програмом није омогућено да наставник буде биран за руководиоца завршног рада,
 4. показане резултате у наставном раду, односно има позитивну оцјену педагошког рада у студентским анкетама током цјелокупног претходног изборног периода,
 5. има остварену међународну сарадњу са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања, културе и умјетности.

3. Период на који се бира академско особље на Универзитету

Члан 131.

(1) Период на који се бира академско особље у научно-наставно, умјетничко-наставно звање је:

- 1) доцент - на период од пет година, са могућношћу једног поновног избора,

- 2) ванредни професор - на период од шест година, са могућношћу једног поновног избора,
 - 3) редовни професор - на неодређено вријеме.
- (2) Период на који се бира академско особље у сарадничко звање је:
- 1) умјетнички сарадник - на период од четири године, са могућношћу једног поновног избора,
 - 2) асистент - на период од четири године без могућности поновног избора,
 - 3) виши умјетнички сарадник - на неодређено вријеме,
 - 4) виши асистент - на период од пет година, са могућношћу једног поновног избора,
 - 5) лектор - на период од пет година, са могућношћу једног поновног избора.

4. Одговорни наставници и сарадници

Члан 132.

- (1) Сенат Универзитета је обавезан прије почетка наставе у сваком семестру утврдити одговорне наставнике и сараднике за тај семестар.
- (2) За одговорне наставнике и сараднике одређују се наставници и сарадници на Универзитету који испуњавају законом прописане услове у складу са чланом 97. 99. и 100. Закона о високом образовању и који су изабрани у законом прописаном поступку, према закону који је био на снази када су изабрани у звање.

5. Професор емеритус

Члан 133.

- (1) Сенат Универзитета може, на приједлог организационе јединице, додјеливати почасно звање професор емеритус пензионисаним редовним професорима који су допринијели развоју и унапређивању научно-наставног и научно-истраживачког рада у дужем временском периоду.
- (2) Звање из предходног става додјељује се:
 - 1) Редовном професору, који је током рада на универзитету афирмисао своју струку;
 - 2) Доприносио у избору нових магистара и доктора;
 - 3) Који је објавио већи број публикованих књига значајних за струку.
- (3) Професор емеритус може бити ангажован на универзитету:
 - 1) У извођењу наставе на другом и трећем циклусу студија;
 - 2) У изради истраживачких пројеката;
 - 3) Бити члан комисије за избор у звања;
 - 4) Бити члан комисије за одбрану мастер рада, односно докторске дисертације.
- (4) Права и обавезе лица које је изабрано у звање из став 1. овог члана ближе се уређују уговором о ангажовању за извођење наставе ван радног односа, а најкасније до 75. године.
- (5) Професор емеритус не може бити одређен за одговорног наставника на првом циклусу.

6. Наставници страних језика и вјештина

Члан 134.

(1) За наставника страног језика и вјештина може бити биран кандидат који има:

- 1) завршен други циклус студија у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном и на првом и на другом циклусу студија 8,0 или еквивалент или научни степен магистра наука у одговарајућој области са најнижом просјечном оцјеном и на основном и на постдипломском студију 8,0 или еквивалент и
- 2) објављена најмање два стручна или научна рада.

(2) Начин избора и вријеме на које се бира наставник страног језика и вјештина уређује се општим актом високошколске установе.

7. Научни и стручни сарадници

Члан 135.

Универзитет може ангажовати истакнутог научника, стручњака или умјетника ради извођења дијела наставе о чему одлучује Сенат Универзитета, на приједлог организационе јединице.

8. Поступак за избор наставника и сарадника

Члан 136.

(1) Избор академског особља врши Сенат Универзитета, у складу са законом и Статутом, на основу јавног конкурса.

(2) Конкурс за избор наставника и сарадника у виша звања или поновни избор у исто звање, расписује се најкасније шест мјесеци прије истека времена за које је наставник, односно сарадник биран.

Члан 137.

(1) Конкурс расписује Сенат Универзитета, на приједлог организационе јединице и објављује се у средствима јавног информисања.

(2) Сенат Универзитета, на приједлог вијећа организационе јединице именује Комисију за разматрање пријава на конкурс и писање извјештаја (у даљем тексту: Комисија).

(3) Комисија се састоји од најмање три наставника из научне, односно умјетничке области за коју се кандидат бира, од којих најмање један није у редовном односу на Универзитету.

(4) Чланови Комисије морају бити у истом или вишем звању од звања у које се кандидат бира.

(5) Вијеће организационе јединице Универзитета, на основу извјештаја Комисије, предлаже Сенату једног кандидата за избор.

Члан 138.

Извјештај Комисије обавезно садржи: биографске податке пријављених кандидата, преглед и мишљење о научном, стручном, односно умјетничком раду пријављених кандидата, податке о објављеним радовима, мишљење о испуњавању других услова и приједлог за избор кандидата у одређено звање наставника, односно сарадника.

Члан 139.

(1) Кандидат који раније није изводио наставу у високошколским установама дужан је да пред Комисијом одржи предавање из наставног предмета из уже области за коју је конкурисао.

(2) Универзитет је дужан да јавно огласи вријеме одржавања предавања из претходног става.

Члан 140.

(1) Избор кандидата у звања наставника и сарадника обавља Сенат.

(2) Одлука о избору у звање доноси се већином гласова укупног броја чланова Сената, на основу приједлога Вијећа факултета и извјештаја Комисије.

Члан 141.

Кандидат може поднијети захтјев за преиспитивање одлуке о избору кандидата у научно-наставна или умјетничко-наставна звања Сенату, у року од 15 дана од дана пријема обавјештења о одлуци Сената. Одлука Сената, по пријему захтјева за преиспитивање, је коначна и против исте се може покренути управни спор.

9. Радни однос академског особља

Члан 142.

У погледу права, обавеза и одговорности академског особља и других лица запослених на Универзитету примјењују се општи законски прописи којима се уређују радни односи, као и одредбе Статута Универзитета.

Члан 143.

(1) Академско особље заснива радни однос (закључује уговор о раду) са Универзитетом на неодређено или одређено вријеме, у складу са Статутом Универзитета, уз обавезу провођења поновног избора у исто или избора у више звање по истеку периода на који су изабрани.

(2) У случају да лица из става 1. која су закључила уговор о раду на неодређено вријеме, не буду изабрана у исто или више звање због неиспуњавања обавеза из уговора о раду, покренуће се поступак раскида уговора о раду.

(3) Обавезе провођења поновног избора из става 1. престаје након што наставник буде изабран у звање редовног професора.

Члан 144.

- (1) Универзитет може ангажовати наставнике и лекторе који имају одговарајући избор са другог Универзитета из Републике, БиХ или иностранства за извођење наставе, а у складу са Статутом.
- (2) Права и обавезе наставника уређују се у складу са Законом о раду и законом о високом образовању.
- (3) Универзитет може наставнике и лекторе са другог Универзитета, прије почетка семестра/триместра одредити као одговорне наставнике и лекторе у складу са Законом.

Члан 145.

- (1) Наставници и сарадници имају право на мировање рокова за избор у академска звања и на радна мјеста (мировање права и обавеза из радног односа) у вријеме обављања дужности ректора, проректора или другу дужност на Универзитету или док обављају неку јавну функцију.
- (2) Наставнику и сараднику који се налази на породичном одсуству или боловању дуже од годину, изборни период се продужава за то вријеме.
- (3) Наставнику послје пет година рада на Универзитету може бити одобрено плаћено одсуство у трајању од једне школске године ради стручног и научног усавршавања.
- (4) Наставници и сарадници су одговорни за повреду радних обавеза, као и због нарушавања угледа Универзитета.

VIII - НЕАКАДЕМСКО ОСОБЉЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ

Члан 146.

- (1) Управни одбор Универзитета, на приједлог ректора и уз претходно обављено мишљење декана организационе јединице и Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста на Универзитету, ближе ће утврдити број и структуру неакадемског особља, услове и начин избора.
- (2) Приликом запошљавања неакадемског особља морају се поштовати правила о равномјерној заступљености припадника конститутивних народа као и националних мањина.

Члан 147.

Управни одбор Универзитета ће ближе уредити област радних односа, начин вођења и утврђивања дисциплинске и материјалне одговорности запослених, поступак додјеле признања и награда академском и неакадемском особљу, као и остала општа акта Универзитета прописана Законом и Статутом.

IX - ЗАШТИТА ПРАВА СТУДЕНАТА И ОДГОВОРНОСТ СТУДЕНАТА

Члан 148.

- (1) Студентско представничко тијело формира се из реда студената са сва три циклуса студија.
- (2) Право да бирају и да буду бирани за члана студентског представничког тијела имају сви студенти Универзитета за пословне студије, Бања Лука, односно организационе јединице, уписани на студије у академској години у којој се бира студентско представничко тијело.
- (3) Начин избора, број чланова и начин рада Студентског представничког тијела Универзитета се утврђује Правилником о организацији и раду Студентског представничког тијела.

Члан 149.

Студенти који су примљени и уписани на Универзитету за пословне студије улазе у уговорни однос са Универзитетом.

Члан 150.

- (1) Студенти имају право да Сенату Универзитета подносе приговоре и приједлоге који се односе на квалитет наставног процеса, на организацију и начин извођења наставе и употребе просторија те на повреду било којих права која произилазе из њиховог статуса.
- (2) Сенат Универзитета дужан је да размотри приговоре, односно приједлоге из става 1. овог члана и писмено обавијести подносиоца приговора о свом ставу.

Члан 151.

- (1) Учесник конкурса за упис може поднијети приговор на редослијед кандидата за упис у прву годину студија. Приговор се подноси ректору Универзитета у року од 3 дана од дана објављивања листе на огласној табли Универзитета. По приговору учесника конкурса ректор доноси одлуку у року од три дана од дана пријема приговора. У року од три дана по пријему рјешења ректора учесник конкурса може поднијети приговор Управном одбору Универзитета.
- (2) Надлежни орган Универзитета рјешава по жалби у року од 3 дана од дана пријема жалбе.

Члан 152.

- (1) Студент може поднијети приговор:
- 1) На оцјену добијену на испиту ако сматра да испит није обављен у складу са Законом и Статутом;
 - 2) На акт којим му није дозвољен упис у наредну годину студија, ако сматра да исти није донијет у складу са Законом и овим Статутом.
- (2) Студент подноси приговор ректору Универзитета у року од три дана од дана саопштења оцјене, односно пријема акта из става 1. овог члана.
- (3) Ректор доноси рјешење по приговору студента у року од три дана од дана пријема приговора.

Члан 153.

- (1) Студент одговара за повреду обавезе у складу са Правилником о дисциплинској одговорности студената.
- (2) За лакше повреде обавеза студената изриче се дисциплинска мјера „опомена“ или „укор“, а за теже повреде обавеза студената изриче се дисциплинска мјера „строг укора“ или „искључења“ са Универзитета најдуже до једне године.
- (3) Дисциплински поступак се не може покренути по истеку три месеца од дана сазнања за повреду обавезе учиниоца, односно шест мјесеци од дана када је повреда учињена.
- (4) Правилником о дисциплинској одговорности студената утврђују се лакше и теже повреде обавеза студената и дисциплински органи прописује дисциплински поступак за утврђивање одговорности.

X - ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНИХ ВИСОКОШКОЛСКИХ ИСПРАВА

Члан 154.

- (1) Универзитет врши признавање високошколских исправа (диплома, потврда, увјерења), стечених ван територије Босне и Херцеговине у сврху настава школовања.
- (2) Поступак признавања неће се спроводити када је јавна исправа стечена на територији СФРЈ до 06. априла 1992. године.
- (3) Поступак признавања неће се спроводити за документа стечена на територији Републике Србије након 6. маја 2005. године сходно споразуму о узајамном признавању докумената у образовању и регулисању статусних питања ученика и студената („Службени гласник Републике Српске“, број: 79/05).

Члан 155.

У поступку признавања исправа из претходног члана, подносиоцу захтјева признаје се право у погледу права на наставак започетог образовања, односно право на укључивање у одговарајуће нивое високог образовања.

Члан 156.

- (1) У поступку признавања стране високошколске исправе спроводи се вредновање страног студијског програма, на основу врсте и нивоа постигнутих знања и вјештина.
- (2) Једном извршено позитивно вредновање одређеног студијског програма важи за све наредне случајеве, када је рјеч о истом студијском програму.
- (3) Вредновање се врши на основу података о страниј високошколској установи на којој се студијски програм изводи, систему образовања у земљи у којој је стечена инострана диплома, права која та диплома даје у земљи у којој је стечена и другим околностима значајним за признавање.

Члан 157.

Сенат Универзитета доноси рјешење о признавању стране високошколске исправе. Против рјешења из претходног става може се поднијети приговор у року од 15 дана, Управном одбору Универзитета, чија одлука је коначна.

Члан 158.

- (1) Сенат Универзитета именује Комисију за признавање страних високошколских исправа састављену од три наставника Универзитета.
- (2) Када се врши признавање стране исправе о стеченом академском називу магистра наука, мастера и доктора наука за чланове Комисије могу се именовати само лица у звању ванредног, односно редовног професора.

Члан 159.

У поступку признавања јавне високошколске исправе, могу се тражити додатне информације од надлежних органа власти (ентитетских, кантоналних и државних) о питањима признавања тих исправа.

Члан 160.

- (1) Академско признавање спроводи високошколска установа на којој ималац стране високошколске квалификације жели да настави образовање, на начин и по поступку овим законом и општим актом високошколске установе.
- (2) У поступку признавања стране високошколске исправе узимају се у обзир систем образовања у земљи у којој је стечена страна високошколска исправа, студијски програми, услови уписа на студијски програм, права која даје та високошколска исправа у земљи у којој је стечена и друге чињенице од значаја за признавање стране високошколске исправе.
- (3) Уколико високошколска установа утврди да нису испуњени услови за признавање, али је признавање могуће уз испуњење додатних обавеза (полагање испита, семинарски радови, истраживачка пракса и слично) може предложити условно, дјелимично или алтернативно признавање.
- (4) Услове за признавање из става 3. (члан закона 111.) детаљније прописује високошколска установа општим актом.

Члан 161.

У рјешење о признавању стране исправе уносе се сљедећи подаци:

- 1) Датум доношења рјешења;
- 2) Назив дипломе и име њеног носиоца;
- 3) Степен и врста образовања које се признаје;
- 4) Стручни назив који се признаје.

Члан 162.

Сенат Универзитета, на приједлог Комисије, доноси одлуку о признавању извршених обавеза, која садржи: годину студија, семестар, положене испите и извршене друге прописане обавезе високошколске установе која је издала исправу.

XI- ЕВИДЕНЦИЈЕ И ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

Члан 163.

(1) На Универзитету, односно његовим организационим јединицама, води се сљедећа евиденција:

- 1) Матична књига студената, по циклусима студија, (првог циклуса, другог циклуса и трећег циклуса);
- 2) Регистар уз матичну књигу студената;
- 3) О испитима (посебно по циклусима);
- 4) Студентски досије;
- 5) О издатим дипломама лицима која су стекла високу стручну спрему, научни степен магистра, мастера, односно доктора наука;
- 6) Евиденција о признатим страним високошколским квалификацијама;
- 7) Евиденција о извршеним еквиваленцијама раније стечених звања са новим звањима;
- 8) Евиденција о изборима у звање наставника;
- 9) Научно-истраживачким пројектима;
- 10) О запосленом особљу;
- 11) Друга евиденција утврђена законским, подзаконским и општим актима Универзитета;

(2) Матичне књиге и евиденција о издатим дипломама трајно се чувају.

Члан 164.

(1) На основу података из евиденције, Универзитет и организационе јединице у његовом саставу издају јавне исправе у складу са Законом, подзаконским актом и Статутом.

(2) Јавне исправе су:

- 1) Студенска књижица - индекс;
- 2) Диплома о стеченом академском звању, односно стручном звању првог, другог и трећег циклуса студија;
- 3) Додатак дипломи (DC - *degree supplement*);
- 4) Увјерење о положеним испитима;
- 5) Увјерење о успјеху током студија;
- 6) Увјерење о стеченој академској титули, односно звању одговарајућег степена студија у одређеној области.

Члан 165.

(1) Високошколске установе издају јавне исправе на матерњем језику - ћириличним или латиничним писмом, зависно од захтјева странке.

(2) Ако се настава реализује на језику националне мањине или на неком од свјетских језика јавне исправе се издају на обрасцу који је штампан двојезично на језику једног од конститутивних народа, ћириличним или латиничним писмом, зависно од захтјева странке и на језику и писму на којем се изводи настава.

Члан 166.

(1) Диплому и додатак дипломи потписује ректор Универзитета и декан организационе јединице у саставу Универзитета, а овјеравају се сувим жигом.

(2) Дипломе о завршеним магистарским, мастер и докторским студијама и о стеченом научном степену доктора наука одговарајуће области потписује ректор Универзитета и декан организационе јединице у саставу Универзитета, а овјеравају се сувим жигом.

(3) Заједничку диплому и додатак дипломи потписују овлашћена лица високошколских установа које изводе студијски програм за стицање заједничке дипломе.

Члан 167.

(1) На основу података из евиденције, Универзитет за пословне студије, Бања Лука, издаје нову јавну исправу послје проглашења оригинала јавне исправе неважећом у «Службеном гласнику» Републике Српске.

(2) Јавна исправа из претходног става има значај оригиналне јавне исправе.

(3) На новој јавној исправи се ставља ознака да се ради о новој јавној исправи, која је издата након проглашења оригинала јавне исправе неважећом.

Члан 168.

Диплома, односно додатак дипломи оглашавају се ништавним:

- 1) Ако их није издао Универзитет за пословне студије, Бања Лука;
- 2) Ако их није потписао ректор и декан;
- 3) Ако ималац дипломе није испунио све испитне обавезе на студију, на нашем Универзитету на начин и по поступку који је прописан, у складу са нашим Статутом.

Члан 169.

(1) Универзитет оглашава ништавном диплому о стеченом академском називу мастера, ако утврди да завршни/мастер рад није резултат самосталног рада кандидата, као и награде, звања и титуле, које је лице које се користи плагијатом стекло на основу таквог рада.

(2) Универзитет оглашава ништавном диплому о стеченом научном називу доктора наука, ако утврди да докторска дисертација није оригиналан научни резултат рада кандидата, као и награде, звања и титуле, које је лице које се користи плагијатом стекло на основу таквог рада.

(3) Поступак утврђивања плагијата из става 1. овог члана високошколска установа утврђује општим актом.

XII - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 170.

(1) Имовина коју су факултети стекли прије ступања на снагу Закона о високом образовању („Службени Гласник РС“, број:67/20) и Статута (2022) води се и даље као њихова имовина, али у оквиру Универзитета.

(2) Са том имовином факултети могу располагати уз претходну сагласност Универзитета.

Члан 171.

(1) Након истека мандата ректора, проректора и декана и осталих изабраних лица, вршиће се поступак избора по одредбама овог Статута.

(2) Лица чији мандат истиче прије доношења Статута Универзитета настављају са радом до избора нових органа.

Члан 172.

Мандат постојећих органа Универзитета, односно организационих јединица продужава се до избора нових органа у складу са донесеним Статутом.

Члан 173.

Студентима уписани на дипломски и постдипломски студиј, према одредбама Закона о Универзитету („Службени гласник Републике Српске“, број:12/93, 14/94, 99/04 и 92/05), могу завршити ове студије по започетом наставном плану и програму, условима и правилима студија, најдуже до краја школске 2019/2020. године - 31.10.2020. године, осим студената уписаних на дипломске студије у трајању пет (5) или шест (6) година, који могу завршити ове студије најдуже до краја академске 2021/2022. године.

Универзитет ће омогућити наставак дипломског и постдипломског за оне студенте који не окончају своје студије у предвиђеном року, а у складу са Законом, члан 140. 141. и 142. Закона.

Члан 174.

Након доношења Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста на Универзитету, надлежни орган ће закључити појединачне уговоре са свим запосленим радницима на факултетима у саставу Универзитету и запослене раднике Универзитета распоредити на одговарајућа радна мјеста у складу са прописаном стручном спремом и актом о систематизацији.

Члан 175.

Овај Статут ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Универзитета, након претходно добијене сагласности од Министарства.

Број:3922/22

БАЊА ЛУКА
Датум:16.12.2022. године

Сенат Универзитета за пословне
студије Бања Лука
Предсједник:

Проф. др Радован Клинецов
